

SLOVENSKI JADRAN

LETO III, ŠTEV. 9

Koper, petek 26. februarja 1954

POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

PERSPEKTIVE

Živimo na ozemlju, ki je zaradi »višjih« interesov mednarodne politike presekano na dvoje z neko čudno mejo. Demarkacijska črta ji pravimo. In na obeh straneh te črte se že od vsega začetka borimo vsak na svoj način, vsak s svojimi težavami. Na tej strani skupno z delavnimi ljudmi ostale Jugoslavije bijemo težko bitko proti gospodarski zastarelosti in drugim dediščinam mučnega preteklosti. Borimo se za nove tovarne, za dvig proizvodnje, za napredek našega gospodarstva, za izpopolnjevanje naših novih oblik družbenega življenja, delavskega samoupravljanja in sodelovanja v javni upravi. Na oni strani pa se tržaški delavci bore za vsakdanji kruh, proti nezaposlenosti, proti gospodarskemu propadanju, proti socialnim in gospodarskim krivicam.

Kakšne so naše in njihove perspektive?

Naše gospodarstvo se razvija vzporedno z gospodarstvom ostalih jugoslovanskih krajev in prav to, ker so interesi našega lokalnega gospodarstva v skladu s celotnim jugoslovanskim gospodarstvom, njegov sestavni del, daje našemu lokalnemu gospodarstvu neizčrpne možnosti razvoja.

Ce vzamemo za primerjavo zaposlenost v oktobru 1952 in v oktobru 1953, dobimo, da se je število zaposlenih delavcev na vseh področjih gospodarske dejavnosti zvišalo za osem sto. To je za okraj, ki ima nekaj nad 40.000 prebivalcev že kar pomembno število. Lani je industrija zaposlila v devetih mesecih 400 oseb, več sto pa so jih zaposlile druge gospodarske panoge. Čeprav se večina prebivalstva ukvarja s kmetijsko proizvodnjo, smo imeli ob koncu leta že skoraj 9.000 delavcev, zaposlenih v industriji, trgovini, prometu itd.

Nezaposlenih je bilo ob koncu leta 1953, leta le nekaj več kot 200 oseb. Vsi ti so prejeli 50% normalnih prejemkov. Ko bo pri Dekadnih gotova tovarna ključavnice, ki jo že postavljajo, bo tam zaposlenih tudi večje število ženske delovne sile. Prav tako bodo vprašanje zaposlitve ženske delovne sile uspešno rešili v Izoli s preusmeritvijo predelavalne industrije v tovarni Arrigoni.

Perspektiva zaposlitve v tekočem letu je še celo razveseljiva. Ustanovitve novih podjetij in investicijska dela, ki jih predvideva družbeni plan za leto 1953, bodo zahtevala novih delavnih moči tako, da ne bo vprašanje zaposlitve za tiste, ki hočejo delati. Seveda pa bo treba še marsikaj urediti in popraviti. V prvi vrsti odnos naših podjetij do zaposlovanja mlajših delovnih mo-

či in vajencev, urediti notranje vprašanje v podjetjih, neizkoriščene kapacitete in razviti delavsko samoupravljanje na tisto stopnjo, ki jo omogočajo stvarni pogoji.

Nočemo zanikati težav, pomanjkljivosti in napak, nočemo zanikati, da ta boj zahteva od nas nove in nove napore, da je življenje trdo in se moramo še vedno marsičemu odreči. Čemu skrivati resnico? Toda eno ostane: imeli bomo to, kar bomo sami znali ustvariti, in tega nam nihče ne more in ne bo mogel odvzeti.

Poglejmo po kakšni poti gre medtem gospodarstvo v coni A in Trstu. V združenih jadranskih ladjedelnicah je danes zaposlenih komaj 70% delovne sile. Vse pa kaže, da bo ta odstotek še padel. Govorijo o odpustu kar 2000 delavcev naenkrat. Podobno je tudi v drugih industrijskih podjetjih. Od okrog 300.000 prebivalcev cone A je zaposlenih le okrog 80.000. Uradno priznavajo 20.000 brezposelnih. K tem pa je treba prišteti še okrog 13.000 mladincev izpod 20 let, ki jih uradno ne vodijo v evidenci kot nezaposlene. V pomorstvu je na vsakih 100 zaposlenih pomorščakov 300 brez dela. Mala industrija preživlja veliko krizo in na vidiku so novi odpusti. Medtem pa uradniški birokratski aparat šteje 31.000 nameščencev.

Te dni so tržaški delavci demonstrirali po ulicah proti odpustom in proti taki gospodarski politiki. Proglasili so tudi več krajših stavk. Kaj je razlog za takšno stanje?

Osnovni razlog je brez dvoma ta, da je Trst odtrgan od svojega naravnega zaledja. Gospodarski interesi Trsta in Italije so si v bistvu nasprotni in nimajo ničesar skupnega. Zato je tudi italijanska gospodarska politika v Trstu usmerjena na demobilizacijo domače industrije in zlasti ladjedelništva. Lahko rečemo, da so italijanski kapitalisti v mnogočem uspeli. Tržaške ladjedelnice so danes brez naročil, pristanišče brez prometa. Tisočem nezaposlenim delavcem pa so dali namesto dela doma izseljeniški urad in jih z lepimi obljubami hočejo premamiti, da zapustijo svoj kraj in odidejo v Avstralijo. Ta politika ima svoj globlji namen. Vedeti moramo namreč, da so med nezaposlenimi skoraj izključno domači ljudje, Tržačani, Tisoči Italijanov, imigrantih z juga in ezulov, ki jih v Trstu favorizirajo, odjedajo domačinom kruh in jih mečejo na cesto. In teh nezaposlenih, ki jim »madre patria« ni pri sre, ki se predentistični krogi, ki v Trstu vodijo to politiko, radi rešili. Odidejo naj v Avstralijo, odkoder bodo nazaj pač zelo težko prišli. Zato je ves iredentističen tisk poln lepih obljub o delu

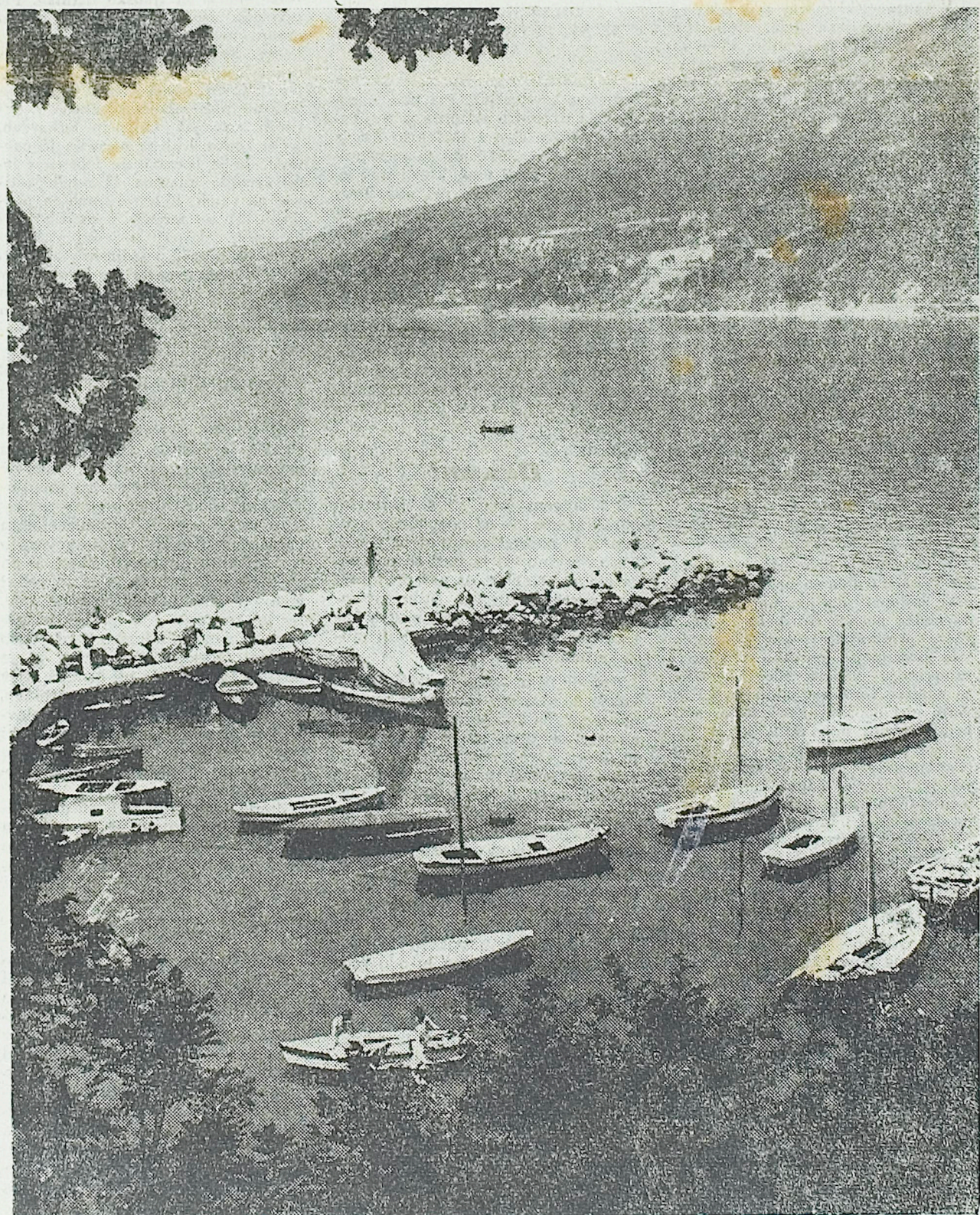
in zaposlitvi na daljnem kontinentu. In ni slučaj, da si prizadevajo na vse kriplice izseljevati tudi naše ljudi — Slovence, tako iz Trsta kakor tudi iz okoliških vasi.

To je ena novih oblik načrtnega raznarodovanja cone A, s katero skušajo italijanski imperialisti krepiti svoje pozicije v Trstu in ustvariti tudi notranje pogoje za priključitev tega ozemlja.

Do takšnega stanja je privedla v Trstu politika vmešavanja v življenjska vprašanja in preprečevanje izpolnitve želja tržaškega prebivalstva, politika nasilne povezave tržaškega gospodarstva z italijanskim. Se bodo tržaški delavci in kmetje slovenskih okoliških vasi vdali v svojo usodo? Ne! Dogodki v Trstu dokazujejo obratno. Delovni ljudje v Trstu so spregledali, kaj jim pripravlja italijanska imperialistična politika in se bodo borili proti vsiljevanju tuje volje, proti nenaravnim mejam, ki jih ločijo od njihovega zaledja.

Ob slovenski obali je takoj za Miramarom prijazen in domač portič Grljan. S se večjo močjo kot od burje razburkano morje se že stoletja zaganjajo v to našo obrežno zemljo tujci, da bi jo nam ukradli. Vse od Barkovelj do Štivana so se skozi trd potujočevalni pritisk ohranila naša starodavna imena zemljišč: Botanjek, Pri Čopah, Dolenje, Pečica, Draga, Pod stenami, Pod oljco, Sajmavec in druga. V Benetkah hranijo 13 stoletij star rokopis z imenom »Štivanski rokopis«. V njem so številna imena slovenskih romarjev, ki so za časa sv. Cirila in Metoda hodili v Štivan. Navajamo jih nekaj: Budislav, Branimir, Dobislav, Dragomir, Radoslav, Stanimir, Žitogoj, Boželica, Dobrava, Mlada, Slovenka, Slavka. Zato z vso zgodovinsko upravičenostjo lahko zapišemo: Od nekdanj stanuje že tukaj naš rod!

Berite reportažo na 6. strani

PORTIČ GRILJAN MED MIRAMAROM IN DEVINOM

Več pomoči delavskim svetom

V soboto je bilo v Kopru skupno zasedanje obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora. Na dnevnem redu so bila razna vprašanja iz našega gospodarstva, zdravstva in socialne politike. OLO je med drugim sklepil sprejeti odlok o razpisu volitev v delavske svete, odlok o melioraciji in komasaciji vanganeljske doline, uredba o najemanju poslovnih prostorov in predlog o razširitvi nekaterih uredb FLRJ iz področja zdravstva in zdravstvene zaštite na naš okraj.

Odlok o razpisu volitev v delavske svete določa rok razpisa volitev od 20. februarja do 15. marca 1954. Volitve pa bodo morale biti do 31. marca. Za gradbena in gostinska podjetja, podjetje »Ribac« in Piranske soline, je zaradi sezonskega značaja teh podjetij rok volitev podaljšan do 31. maja 1954.

Razprava o delu delavskih svetov je pokazala na razne pomanjkljivosti, ki se dogajajo po naših podjetjih. Čeprav so delavski sveti v preteklem letu dosegli vidne uspehe, še vedno opazimo, da mnogi ne sledijo izvajanju novih uredb, ne proučujejo novih planskih instrumentov in zaostajajo za splošnim gospodarskim razvojem. Zaradi tega je tu in tam prišlo do lahkomiselnega odnosa pri najemanju kreditov, pri sestavljanju družbenega plana podjetja niso sodelovali kolektivi v celoti in podobno.

Člani okrajnega zbora proizvajalcev bodo morali v prihodnje konkretnije pomagati delavskim svetom. Seznanili naj bi se z družbenimi plani podjetij in organizirali razpravljanje o vprašanjih, ki nastajajo v zvezi z izvajanjem novega gospodarskega sistema. Zaradi tega je OLO sklenil, da zbor proizvajalcev na posebni seji podrobneje prouči delo delavskih svetov in od vsega začetka nudi novoizvoljenim svetom potrebno pomoč, predvsem pri vskladitvi njihovega dela s splošnimi interesi skupnosti.

V vanganeljski dolini so v teku velika melioracijska dela. Meliorirali bodo okrog 320 ha zemlje, ki je bila doslej ob vsakem večjem naliivu poplavljena. Ker pa bo sistem kanalov in drugih naprav presegal vrsto parcel, je postala nujna komasacija. Komisija OLO je sporazumno s lastniki sestavila tozadevne predlog in oba zbora sta izglasovala odlok, ki določa osnovne postavke. Osvojen je načelo, da lastniki dobe nove parcele, katerih vrednost bo ekvivalentna njihovim starim parcelam, medtem ko bo gospodarski svet sporazumno s lastniki uredil ostala vprašanja v podrobnostih.

V nadaljevanju seje so odborniki razpravljali o investicijah za zdravstvo in izboljšanju zdravstvene službe. Med drugim bodo med letom nabavili nov Roentgenov aparat za bolnišnico v Izoli. OLO je prav tako osvojil predlog sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo, da se na naš okraj razširijo uredbe FLRJ, ki določajo razne olajšave v primeru zdraviljenja za člane zadrug in otroke do 3 let ter bolni, za zdravljenje katerih nosi stroške skupnost.

V razpravi o delu okrajne posredovalnice za delo so nekateri odborniki zastopali stališče, naj bi posredovalnica postala družbena ustanova zbora proizvajalcev, kar bi zagotovilo pravilnejšo politiko v zvezi z zaposlitvijo delovne sile. Še vedno se namreč v okraju podjetja, ki nimajo niti enega vajenca kljub velikemu številu mladincev, ki si žele naučiti poklica. Podjetja v splošnem poznajo posredovalnico samo takrat, ko ji pošiljajo odpuščene delavce, medtem ko sama zaposluje nove, ne da bi se držala potrebnih kriterijev. Širšo razpravo o tem vprašanju so prenesli na prihodnjo sejo.

Sv. Anton

Prvo varianto nove ceste iz naše vasi na Kavaliče smo prekopali in cestišče uredili tako, da je lahko že vozil tovorni avtomobil tiste dni, ko je bil promet po stari cesti nemogoč zaradi snega in poledice. Tudi za vozove je cesta primerna. Promet po novi cesti teče neovirano, čeprav je zaenkrat šele zašilno urejena. Ko bo prenehal mraz, bo moč cesto dokončno urediti. Ljudje naše in drugih vasi, ki bodo od sedaj naprej vozili po tedi cesti, so hvaležni ljudski oblasti, ker je pripomogla, da je prišlo do zgraditve tega novega dela ceste.

V predzadnji številki »Slovenskega Jadrana« je bilo v uvodnem

članku »Iščemo krivca« na prvi strani med drugim zapisano, da komunisti ne smejo imeti privilegijev. Navedel bom stvaren primer:

Pri nas smo imeli komunisti, ki se ob znanih dogodkih osmega oktobra ni pridružil prostovoljcem, ki jih je bilo v vasi 120. Ni čutil političnega momenta, ko je bilo treba podpreti protest in upor vseh prebivalcev proti nameravam krivici. Zato je bil tudi izključen.

Komaj nekaj dni po izključitvi pa je dobil zaposlitev kot sluga pri občinskem ljudskem odboru v Dekanih. Mislim da to ni prav in da bi morali zaposliti takega tovariša in komunisti, ki je bil tiste dni pripravljen dati tudi svoje življenje, če bi bilo potrebno. Upoštevati bi morali tudi težje socialno stanje, kar za omenjenega ne morem reči, da je slabo, saj ima njegov oče srednjo kmetijo.

V. T.

Mraz noče in noče prenehati, zato sta se odločila: še eno skladovnico jih bova pripravila

GOSTOVANJE DRAMSKE DRUŽINE IZ SV. PETRA — NOVE VASI V SMARJAH

V nedeljo smo bili v Smarjah prijetno izmenjeni. Pri nas je gostovala dramska skupina iz Sv. Petra — Nove vasi z »Miklovo Zelo«. Že prej smo slišali, da so jo uspešno igrali v svoji vasi. Želeli smo si, da bi nastopili tudi pri nas. Reči moramo, da so jo prav lepo igrali. Vse priznanje je seveda treba izreči tudi režiserju in učitelju sploh.

Nekaj bi ob tej priliki pripomnili. Lepo bi bilo, ko bi se Smarčani prihodnje držali malo bolj točnosti in prišli ob čas, ko je predstava napovedana. In še nekaj! Ali me bi bil že čas, da bi tudi naša dramska skupina enkrat že dokončno nastupila svojo igro? Čas je že zdavnaj dozorel.

—c

Dekani

Po dolgem času so se ponovno zbrali starši, da se pogovorijo o uspehih in napredovanju otrok v šoli. Kakor vedno, se je tudi to pot pokazala ista slabost, da pač prihajajo na posvet eni in isti. Najmanj zanimanja pa kažejo tisti starši, katerih otroci so vzgojno najbolj problematični.

Čeprav se je sestanka udeležilo le kakih 30 staršev, je vendar opaziti napredek, če upoštevamo, da so prišli tudi nekateri starši iz Čečarjev in Skofij. Grajati pa moramo predvsem dekanse matere in očete, ki kažejo, razen redkih izjem, kaj malo zanimanja za vzgojo svojih otrok. Lepo število jih je, ki se sestanka niso nikoli udeležili. Tudi na drugo slabost dekanovskih staršev bi rad opozoril. Gre za njihovo nedostopnost. Na naštetih sestankih, konferencah in diskusijah smo govorili o škodljivih vplivih nekaterih filmov na mladino in o nepravilnem odnosu tistih staršev, ki prinašajo svoje otroke na večerne predstave in zabave. Sprejeli smo tozadevne sklepe, vendar je ostalo vse pri starem. Kaj hočemo? Dokler bodo tisti, ki so te ukrepe predlagali, sami kršili sklepe, pač ne bomo nič dosegli. Morali bomo začeti pri sebi in se vprašati, kaj smo sami za to prispevali. Ne smemo se izmikati in izgovarjati, češ: ko on ne bo več nosil otroka v kino ali na ples, ga tudi jaz ne bom. Vse družbene organizacije se morajo zavedati, da je vzgoja otrok tudi njihova dolžnost.

Pomanjkanje političnega dela z mladino je še vedno naša glavna slabost

V nedeljo je bila v dvorani koprškega ljudskega gledališča redna letna konferenca Ljudske mladine koprškega okraja, ki se je udeležilo okrog 120 delegatov osnovnih odhodov. Kot gostje so prisostvovali konferenci tudi sekretar okrajnega komiteja Zveze komunistov Julij Beltram, predstavnik Vojaške uprave JLA podpolkovnik Sužnjevič, član CK LMS Stane Markič in drugi.

Predsednik okrajnega odbora Ljudske mladine Stane Furlani je v svojem političnem poročilu orisal delovanje mladinskih organizacij in zlasti poudaril potrebo po večjem političnem delu med mladino.

V obširnem organizacijskem poročilu je nato tajnik odbora Rugerij Novak omenil nekatere organizacijske pomanjkljivosti, med katerimi je zlasti premajhna povezanost med okrajnim komitejem in osnovnimi aktivimi, premajhna skrb pri izbiri mladinskih vodstev ter podočenevanje

vloge športa in ljudske tehnike. Pri pregledu uspehov pa je na prvem mestu omenil mladinski aktiv iz Sv. Petra — Nove vasi, katerega dramska družina je razvila zelo uspešno delo po okoliških vaseh. Razen njih so se izkazali tudi mladinski aktiv v Dekanih, Smarjah, Oslu in Krkavčah. Ob koncu svojega poročila je ugotovil, da je januarja in februarja letos izvolila mladina 43 novih aktivov po vaseh, 15 v tovarnah in podjetjih, 11 po terenih v mestih in 9 na šolah. Skupaj je sedaj v koprškem okraju 78 mladinskih aktivov.

Po živahni razpravi so izvolili nov odbor, ki se bo trudil, da bo mladina dosegla še večje uspehe in v čim večji meri odstranila dosedanje pomanjkljivosti.

Z MLADINSKE KONFERENCE V SELU

Mladinska organizacija v občini Črniče je oživela. Po vseh vaseh ustanovljajo nove odbore. Tako je bila v nedeljo v Selu prva mladinska konferenca, kjer so razpravljali o vseh perečih organizacijskih vprašanjih. Mnogo je bilo govora o pomanjkanju prostorov. Zlasti je to občutiti v Kamnjah, kjer se sedaj štrlijo v zrak zidovi požgane šole. Na tej konferenci so izvolili delegate za okrajno mladinsko konferenco v Novi Gorici. Edini aktiv, ki je nekako živel, je bil Črniški, kjer obstaja tudi prosvetno društvo. Seveda tudi tu niso bili tako delavni kot bi morali biti. Ob občinski konferenci je ta aktiv uprizaril dve enodejanski in nastopil z nekaj baladnimi točkami.

Zanimanje in veselje do dela kažejo tudi po drugih vaseh, manjka pa strokovnega vodstva. Z dobro voljo pa se bo dalo vseeno nekaj doseči.

S. Pečin

SEŽANA

Na zadnjem roditeljskem sestanku so starši dijakov obravnavali masikaj koristnega. Prof. Marta je najprvo predavala o vzgojnih težavah mladine in Društvu prijateljev mladine. Starši so z zadovoljstvom odobrili to iniciativo. Živo so obravnavali zadržanje staršev, ki za nemanjajo svoje otroke. Prof. Bregant je med drugim povedal, da imajo nekateri otroci zgrešene pojme, ker mislijo, da se morajo z učenjem nemušine učiti okupatorjevega jezika.

Starši so s tega sestanka odnesli polno dobrih vtisov in nasvetov.

—ša

Z občnega zbora Zveze slovenskih prosvetnih društev v Kopru

V nedeljo so se zbrali na občnem zboru Zveze prosvetnih društev za koprski okraj delegati vseh prosvetnih društev tega okraja. Tik pred začetkom se je pojavila v mali dvorani, kjer so zasedali prosvetni delavci, skupina koroških Slovencev iz Hodiš ob Vrbskem jezeru. V tej skupini je bil tudi pevski zbor društva Zvezda. Korošci so bili zelo veseli lepega sprejema in zapeli v dvorani venček koroških narodnih pesmi.

Referat, ki ga je podal tajnik Zveze tov. Humar Jernej, je bil kratak in jedrnat, čemur je sledila stvarna razprava. Lahko rečemo, da je bilo težišče pravo na poročilih delegatov in v pripombah ter predlogih, ki so jih ti dajali. Občni zbor je ugotovil več pomanjkljivosti v prosvetnem delu, kakor na pr. to, da nekatera društva nimajo urejene članarine, nimajo primerne sedeže, da je tu in tam njihovo prosvetno delo preveč enostransko. Kritika je zadelo tudi samo Zvezo, ki bi morala biti trdnje povezana z vsemi prosvetnimi društvi v okraju in bi morala v večji meri pomagati zlasti pri dobavljanju primernejših iger za dramske krožke in vse bolj zalagati pevske zbornice s potrebnimi notami. Vsi delegati pa so prav tako ugotavljali, da je večina prosvetnih društev tudi v minulem letu pokazala lepe uspehe. Prosvetno delo na Koprskem je zdaj na najboljši poti. Novoizbrani odbor Zveze so delegati pooblastili, da dostavi prosvetnim društvom pisane sklepe občnega zbora, ki bodo kažipot našim prosvetnim delavcem pri njihovem delu.

Diskusija je bila zelo živahna, saj so se prijavili za besedo skoro vsi predstavniki prosvetnih društev, med katerimi so bili tudi delegati treh delavskih društev Svoboda. Prepričani smo, da predstavlja letošnji občni zbor prosvetnih društev nov važen člen v nadaljnji krepitvi naše ljudske prosvete.

TEČAJ ZA STENOGRAFIJO V POSTOJNI

Okrajni odbor LU v Postojni je organiziral tečaj za stenografijo, ki se je pričel že prve dni decembra 1953. Tečaj vodi in tudi poučuje stenografijo tov. Justa Savnik. Doslej se je redno udeleževalo dvakrat tedensko pouka 13 tečajnikov. Pri pouku uporabljajo R. Rakuša »Slov. stenografijo« prvi del in so tečajniki kar zadovoljni z uspehom, ki so ga dosegli že v prvih mesecih pouka.

Pri zadnjem tekmovalstvu je najboljši napisal 248 zlogov v petih minutah brez napak.

Žal, da se tečaja ne udeležuje več deklet, ki so nameščena v raznih usunovih in podjetjih, kajti njim je znanje stenografije vsekakor potrebno.

L. B.

Kako dela taborniška organizacija na Pivki

Začelo se je pred letom dni. Člani pionirskega prirodoslovnega krožka na nižji gimnaziji v Pivki so se odločili, da bodo preizkusili nekaj polletnih tednov ob morju. Takrat jim je priskočil na pomoč OLO Postojni in jim daroval tri lepe šotore. Vsekakor lep začetek. Tako jim je bilo omogočeno, da za mal denar prežive ob morju tri tedne lepih počitnic. Vsem je taborenje tako ugajalo, da so se že na morju odločili, da ustanove taborniško organizacijo. Resno so se prijeli dela in se pričeli kmalu po povratku v Pivko redno sestajati in se pripravljati na prvi taborniški izpit, ki ga mora imeti vsak, ki gre drugič na taborenje.

Pred kratkim sem jih obiskal in povedali so mi, da imajo za letošnje poletje polno načrtov. V svoje vrste nameravajo povabiti tudi delavsko in kmečko mladino. Nabavili bi si radi nov šotor, ker se bo njihova družina verjetno v kratkem povečala. Imajo pa tudi v načrtu izdelavo čolna — kanuja, ki jim bo še olepšal življenje ob morju.

In denar? Že sedaj zbirajo prihranke, izvedli bodo obširno nabiralo akcije odpadnih surovih ter

končno upajo, da jih bodo tudi podjetja finančno podprla, saj so vsi sinovi delavcev, nameščencev in zadrugnikov.

Njihovemu delu in hotenju želimo mnogo uspeha!

L. J.

Vesti iz Loške doline

Po uspelem prvem tečaju se je pričel drugi trimesečni kmetijsko-gospodinjstvi tečaj, kjer se dekleta Loške doline uče tudi vezanja, nege dojenčkov in sadjarstva. Njihov pevski zbor je že večkrat nastopil.

Na pobudo sindikatov lesnih delavcev bo odprta državna trgovina v Starem trgu. S tem bo pobit monopolizem kmetijskih zadrug v dolini in bo delovni človek prišel ceneje do potrošnih predmetov.

Letos poleti bodo v Loški dolini pričeli graditi tovarno avtomatnih plošč, ki bo prva te vrste na Balkanu. Nova tovarna bo zaposlila le okrog 50 delavcev, ker bo vse delo čimbolj mehtrizirano. Tako bodo gospodarsko izkoriščeni vsi odpadki lesnih podjetij v dolini.

Po skoro enem letu je dolina dobila zdravnika, ki se je takoj z vso vnašo oprjel dela. Upamo, da ne boj več dolgo čakali na odprtje lekarnice, ki je kraju nujno potrebna, saj moramo hoditi kar 18 km daleč v Čerknico po aspirin.

Vito

OBČNI ZBOR

[prostovoljnega gasilskega društva v Ilirski Bistrici]

Preteklo nedeljo je imelo prostovoljno gasilsko društvo v Ilirski Bistrici svoj občni zbor. Prisoten je bil tudi tov. Lilija Bogo, poveljnik okrajne gasilske zveze. Prisoten pa ni bil tudi eden zastopnik ljudske oblasti iz Ilirske Bistrice, čeprav so bili povabljeni. Iz poročil, ki so jih podali poveljniki, predsedniki upravne odbora in drugi ter iz razprave je razvidno, da so v letu 1953 gasilci dosegli lepe uspehe. Društvo je bilo ocenjeno od sektorske komisije s prav dobro oceno. Zato so bili tudi določeni ob okrajno gasilsko zvezo za tekmovalstvo v višji ligi v Kočevju, kjer so se dobro izkazali v skoraj vseh tekmovalnih disciplinah. Tudi prebivalstvo mesta s ponosom gleda ter spremlja razvoj društva. Zanima se za vaje, nastope in prireditve.

Ob trojstnem dnevu maršala Tita je pri stateti, ki je nosila voščila, sodelovalo 30 članov društva. Članstvo se je množično in organizirano udeleževalo protestnih zborovanj v zvezi z sklepom 8. oktobra in dokazalo ljubezen in solidarnost do svoje domovine.

Tudi pri volitvah v organe ljudske oblasti in SZDL so se člani odzvali polnostevlno.

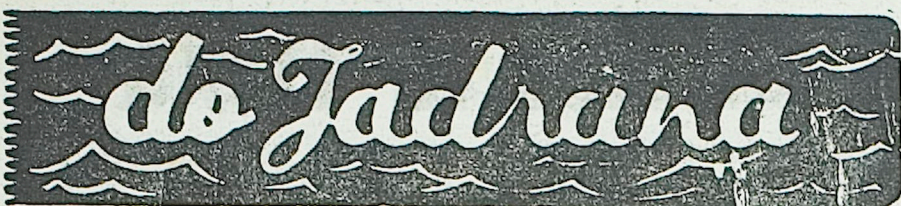
Nov upravni odbor se je že sestel in razdelil naloge posameznim članom. Pripravili so plan dela za leto 1954. Sklenili so, da bodo pritegnili zdravstveno osebje ambulant in higienske postaje, ki jim bo pomagala s predavanji. Nadalje so razpravljali o proslavi 60. obletnice ustanovitve društva, ki je verjetno že obstojalo še prej, pa nimajo drugih dokazov, razen lepo izdelane gasilske zastave, ki jo je društvo dobilo v dar od prebivalstva in ki nosi letnico 1896, ko se je bistriško društvo spojilo s trnovskim. Zastavo so ves čas italijanske zasedbe skrivali ter so ponosni na to, ker je to edina slovenska društvo, ki je kljubovalno italijanskemu fašizmu in se obdržalo. Predlagali bodo mestnemu odboru, da jim pomaga pri razširitvi gasilskega doma in nabavi novega avtomobila, ker je sedanji že skrajno slab.

Matič Krsta

VELIKE ZABLJE NA VIPAVSKEM

Pod vodstvom učitelja so mladinci začeli z vajami in učenjem igre »Varuh«. Ker je prosvetno delo že dolgo časa spalo, je treba to iniciativno vsekakor pozdraviti. Želimo le, da bi ne ostalo samo pri tem.

C. N.

Prizadevanje jim je prineslo zaslužen uspeh

Dramska skupina prosvetnega društva »Višava« je uprizorila 11. X. 1953. ob otvoritvi nove dvorane Ilke Vaštevove dramo v petih dejanjih »Visoka pesem«.

S to igro je pesme ljudstvo najlažje spoznalo življenje našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna.

Pred igro nam je tov. učiteljica povedala kratek Prešernov življenjepis v zvezi z osebam, ki nastopajo v igri.

Vsi igralci brez izjeme so prav dobro igrali; tov. Mišo Kranjc iz Sežane jih je tako dobro našminjal, da se ti je zdelo, kot da imaš pred seboj v resnici živega Prešerna in osebo, ki so imele z njim v življenju največ stika. Igralci so bili srami kmečki ljudje, nekateri prvokrat na odru, ki so si izbrali težko igro in so nam hoteli prikazati Prešerna, takega, kot je bil. To jim je v celoti uspelo. Vsak se je čim najbolj v svojo vlogo, višek pa je dosegel Prešeren sam.

»Bolišega Prešerna si niste mogli izbrati!« tako se je izrazil školski nadzornik tov. Mesarec, ko ga je videl.

Igralci so pa morali več mesecev trdo delati, da so dosegli tako lep uspeh. Veljajno so vadili tudi v najhujšem delu. Ker niso imeli potrebnih sredstev, so zbrali sami denar, ki je bil potreben za garderobo iz Ljubljane in za druge stroške. S prostovoljnimi udarnimi delom so uredili prazno dvorano, kulise in oder.

Pred igro in po igri nam je lepo zapel domači pevski zbor nekaj Prešernovih, partizanskih in narodnih pesmi.

Vsem, igralcem kakor tudi pevcem je naše ljudstvo izrazilo svoje hvaležno priznanje s tem, da jim je navdušeno ploskalo. Odhajali smo iz dvorane s tiho željo v srcih, da bi nam mlado društvo nudilo v bližnji prihodnosti še mnogo takega duševnega razvedrila. Vse naše priznanje gre pa tudi tihi, skromni tov. učitelji Hren Jožici, ki je igralce požrtvovalno in neumorno vadil ter jim povsod pomagala.

29. novembra je v dvorani uspešno nastopila šolska mladina s dvema igricama, na Silvestrovo pa zopet igralska skupina iz igro »Šolski nadzornik«. Ob tej priliki so bili obdarovani otroci.

V nedeljo, 14. marca letos bomo svečano proslavili petdesetletno rojstvo našega kraškega pesnika

in kongresa mladine. Takrat nas bodo obiskale v velikem številu naše znanke s kongresa, mnogo, mnogo borcev in bork iz edine IX. korpusa, mogoče tudi igralska skupina tega korpusa, aktivisti in predstavniki naše ljudske oblasti itd., ki so se mudili po naših krajih med narodno-osvobodilno borbo in so jim naši kraji dobro znani. Z »Visoko pesmijo« ali celo z novim delom bomo vsem našim cenjenim gostom izrazili svojo najlepšo dobrodoščilo.

V kratkem se bomo spet javili z novicami iz naših krajev, tokrat se bomo podrobneje pogovorili o bližnji proslavi desetletnice AFŽ in mladine. Dotaknili se bomo naših gospodarskih problemov, naših dosedanjih uspehov in težav, ki nas še tarejo, posebno letos, ko naše ljudstvo po lanskem prav slabem letu in sedanjih hudih, suhih zimah zaskrbljeno preiščuje, kako bo prebrodilo te težave.

F. S.

OTALEŽ

PRAZNOVALI SMO OBCINSKI PRAZNIK

V nedeljo 14. 2. 1954 smo imeli v počastitev 11. obletnice odhoda prvih borcev v NOB proslavo. Mladina iz Lazca je uprizorila lepo partizansko igro v treh dejanjih »Gospodarski veselic«. Pevski zbor je zapel več borbenih pesmi. Obiskal nas je tudi član OLO Tolmin in nam lepo govoril. Prišli so skupaj borci, žene povrh in ostali in skupaj počastili 11. obletnico odhoda v NOB ter še bolj oživili spomin na partizanska leta.

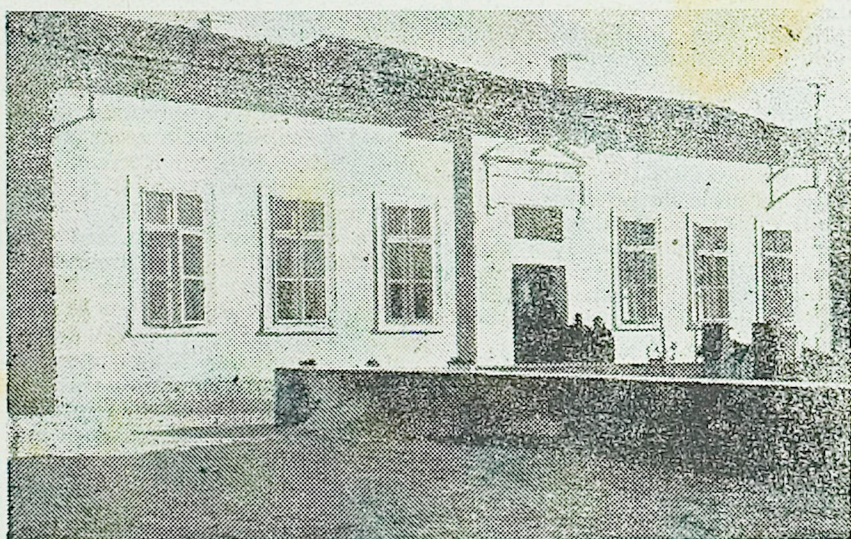
Vsi skupaj pa kličemo, posebno borce, še na veselo svidenje prihodnje leto. Ivanka Brejce

Naša šola v Šembijah

Zgrajena je bila 1905. leta, sežidali so jo sami vaščani. Stavba sama po sebi je lepa, toda je že skoraj razpadla; največ pa je pretrpela za časa borbe. V njej so stanovali fašisti, četniki in Nemci, prostore so uporabljali tudi za zapore in mučnice domaćinov.

Današnji oblasti in tovarišu tajniku občine Knežak Gustinuču Francu smo dolžni veliko zahvalo, ker smo z njihovim prizadevanjem šolo popolnoma obnovili.

V letu 1954 pa nam bo občinski ljudski odbor Knežak s pomočjo KZ

Osnovna šola v Šembijah pri Knežaku v postojnskem okraju

Srečka Kosovec s Klopčičevo igro »Matka« in z recitacijami Kosovelovih pesmi. Sodeloval bo kot vedno tudi pevski zbor.

Kakor vidimo, naša dvorana prav dobro služi svojemu namenu in vsi smo hvaležni naši ljudski oblasti, da nam jo je zgradila tako lepo, da se lahko v njej prosto izražamo.

Igralska skupina je nameravala nastopiti z »Visoko pesmijo« tudi v bližnji okolici, Komnu, Sežani, Vipavi in drugod, a ji je zaočrtna tržaškega vprašanja prekrizala računa.

Mogoče bi pa bilo dobro, če bi ponovili igro letos poleti, ko bomo slavili desetletnico kongresa AFŽ

Knežak preskrbel nove klopi, dokončal vrtno ograjo in postavil drvarnico ter uredil smetišče.

Naši pionirji z veseljem prihajajo v šolo — v čisti, svetli in lep razred. Zelo so veseli, ko pride časopis »Slovenski Jadrano«, ga prečitajo, a 20 komadov raznesejo vaščanom, ki tudi komaj čakajo novice, ki so tako pestre.

K. D.

Divača

Pred dobrimi šestimi meseci je bil imenovan iniciativni odbor turistično-olepševalnega društva. V odbor so bili imenovani ljudje, ki imajo smisel za to delo, vsaj smo to pričakovali od njihovih kritik.

Po imenovanju pa je vse nekako zamrlo, kritike in organizacija tudi enkrat sestali. Čudimo se, kako da predsednik iniciativnega odbora, ki je bil prej glavni kritik, sedaj ne vidi potreb za napredek turizma.

Pred dnevi je obiskala Divačo jamo skupina ljubljanskih časnika-rijev in speleologov. Vsi so izrazili veliko občudovanje nad krastarji jame in se čudili, kako da je še danes skoro pozabljena. Za konec meseca je predviden obisk večje skupine.

Kljub zanimanju društev in organizacij, se dolga premoča pažnja je izobčila, da postopa k jami. Zdi se, da premalo upoštevamo uspehe, ki bi jih lahko dosegli z dobro voljo.

Kakor povsod, je tudi v območju železniškega vozlišča v Divači burja pa ni prizanesel niti notranjim prostorom. Mnogokje so nastale okvare pri vodni napeljavi. Vse to bi bilo potrebno takoj popraviti in prav tako krovne konstrukcije. Kjer je strešna opoka samo malo premaknjena, bi jo bilo treba zravnavati na prejšnje mesto. Z majhnimi stroški se da preprečiti večja škoda. Majhne okvare lahko popravimo prav v takih trenutkih in se tako izognemo očitkom, da ne skrbimo za ljudsko imovino.

Opazovalec

ŠE O SEŽANSKI MENZI

Prejeli smo in objavljamo:

»Prasmo uredništvo «Slovenskega Jadrana», da priobči k članku, ki sta v zadnjih številkah obravnavala razmere v menzi okrajnih ustanov in Sežani, še naslednje ugotovitve, ki jih podajamo in s svojimi podpisi potrdimo prizadete delavke te menze.

Kritika razmer v prvem nepodpisanim članku, je v celoti upravičena in objektivna, medtem ko je »pravica«, ki ga je objavil tov. Avgust Tavčar, predsednik upravnega odbora te menze, zgolj jalovo prizadevanje, da bi z nekakšnim osebnim namigavanjem in zmerjanjem anonimnega pisca prvega članka zadevo ublažil in prikazal razmere v tej ustanovi v drugačni luči, kakor dejansko so. Zalostno in pravda komunistična nevednost je, da ne sprejme kritike, ki naj bi pripomogla k ureditvi nepravilnosti, ki se v tem primeru dogajajo. Mar me delavke nimamo pravice do zaščite, ki nam jo zagotavlja delavska zakonodaja? Kakšna je naša resnica v tej zadevi?

V menzi so zaposlene: ena kuharica, dve postrežnici in ena pomivalica ter upravnik. Kuharica je šele v zadnjem času uspela, da si je priborila osemurni delovni čas, in sicer od 10. do 18. ure. Ena od obeh postrežnic je vsak dan določena za serviranje obeda in večerje, druga pa za postrežbo v točilnici. Tov. Tavčar je previdno zamolčal, da posluje v okviru menze tudi točilnica, ki je dostopna vsakemu gostu, četudi ni abonent. Natakarija je morala do izida prvega članka delati od 8. do 15. ure in od 18. ure dalje, dokler je bil kak gost. Upravni odbor menze je bil svojčas sklenil, da mora biti točilnica odprta do 23. ure, kakor ostale gostilne. Torej 12 ur zaposlitve. Delavka, ki je bila zadolžena za postrežbo v točilnici, je kot doležeča mati pred izidom prvega članka prihajala v službo ob 14. uri in jo zapuščala ob 18. uri. V njeni odsotnosti je morala streči v točilnici ena izmed ostalih treh delavk. Servirka prihaja na delo ob 8. uri in je zaposlena nepretrgoma do 15. ure in od 18. do 23. ure. Pomivalica, ki je med vsemi najbolj prizadeta, je pred izidom prvega članka morala prečeti z delom ob 6.30 in je delala nepretrgoma do 16. ure, nato pa zopet od 18.30 do 20.30 ure, kar je 12 ur.

Delavke nismo plačane po tarifnem pravilniku, kakor potvarja tov. Tavčar, ker menza okrajnih ustanov takega pravilnika sploh nima. Tudi nobenih nadur ne dobimo plačanih. Ni res, da bi bila izključena zaslužna upravnika menze, da je hrana poceni. Lahko pa bi bila v veliki meri,

Tovariš Matevž Hace med volilci v Otavah

Prejšnjo sredo je prišel v Otavo republiški poslanec tov. Hace Matevž. Debelej je dosegel svoj cilj zaradi komega snega, ki pokriva naš hribovski predel. Njegov trud pa tudi ni bil zaman, saj se je sestanka udeležilo dokaj lepo število Otavcev kljub vremenskim neprivikam in pozni uri. Uvideli so tudi, da tovariš Hace resno vrši svojo poslansko dolžnost, obiskovati od časa do časa svoj volivce ter jim pojasnjevati razna gospodarska in politična vprašanja, o katerih morajo biti volivci poučeni.

Ob tej priliki pa so mu Otavci zavedli tudi nekaj svojih potreb. Želijo, in prav tako tudi prebivalci Sv. Vida, Rakitne ter še dosti drugih vasi, da bi letos uvedli novo avtobusno progo od Cerkevna do Ljubljane po novi cesti Selšček—Otava—Rakitna. S tem ne bi le nudili tem ljudem nekaj več udobja, ampak bi prispevali k povezavi mesta z deželo, kar pa je tudi eden od ciljev našega socialističnega razvoja.

Prav tako pa se zavzemajo tudi za gradnjo nove, 5 km dolge ceste Sv. Vid—Župejno. Povezala bi Sv. Vid z novo, zanje najbližjo cesto proti Ljubljani. Občina Begunje bi potem imela okrožno cesto, po kateri bi mogli po izboljšanju živinoreje pobirati mleko, za katero kmetje sedaj nimajo potrebnega zanimanja, ker ga tudi nimajo kam oddati. Končno pa bi se tukaj mogel razviti tujski promet, za katerega so spriči lepota v teh krajih ugodni pogoji. Gradnja te ceste bi ne bila posebno draga, saj bi bil skoraj vseskozi le odkop na pobočju brez prevažanja odkopanega materiala na večje razdalje. Poleg tega bi nudili revnejše.

mu prebivalstvu v teh pasivnih krajih nekaj časa zaslužek.

Mnogo so tudi spraševali, kako bi gradili gnojnične jame, greznice, pa tudi na silose mislijo. Bilo bi res prav, da bi čimveč kmetov zgradilo omenjene naprave, kar bi hitro pripomoglo k izboljšanju krme in živinoreje, vrh tega pa bi se izboljšale tudi higienske razmere na vasi.

S. S.

VREME

Marsikdo od bralcev je že slišal o lepi Vremški dolini. Lepa prostrana polja, nešteti sadovnjaki, prijazni grički s starim in znamenitim gradom, pod katerim se vije bistra Reka, ki si najde pot v znamenito Škocjansko jamo in še polno drugih lepot pritegnejo mimoidočega tujca.

Lep kraj, a kdor hoče priti v to dolinico z bližnje postaje Vreme, bi gotovo izgubil vse lepo mnenje o tej dolini. Kdor vsak dan sopiha po strmih griču na postajališče, si otira potno čelo in ogleduje svoje, od kamenja odrignjene čevlje, ve, da je pot ali bolje, da so stezice za tako dolino prav smotne. Kolikokrat so že razpravljali, da bi bilo potrebno urediti cesto na postajo. Vendar so to le prazne besede, besede, ki jih izrazijo nekateri, a dejanj ni od nikoder. Čemu tega ne bi naredili?

Orehok v Brkinih

Čemu ne bi napravili tisto, kar nam je vsem v korist? Mesece in mesece odlašamo s tem. Mislim, da bi vsak rad segel po lopati, le začeti je treba. Toda vse preveč se zanašajo vasi druga na drugo. Vseeno bi bilo, če bi začele Dolnje ali Gornje Vreme.

Dolgo časa smo čakali, da bodo posvetile luči, ki so razsvetljevale pot navzdol. Danes gore luči in vsi smo zadovoljni. Tako bomo zadovoljni tudi takrat, ko bomo hodili in ne skakljali po cesti iz postaje Vreme v dolino. Takrat bomo poleg lepote, ki jih skriva naša dolina, lahko ponosno tudi na skromno pot, ki pa jo bomo sami uredili. Danica

V Sežani skrbje za razvoj gostincev

Že leta 1953 je Trgovinska in gostinska zbornica Sežana organizirala tečaj za tiste gostinske delavce z dvo in večletno gostinsko prakso, ki žele prejeti odgovarjajočo gostinsko kvalifikacijo. Ker se pa izpiti iz tehničnih razlogov takrat na izpiti niso bili, je letos zbornica ponovno razpisala izpise. Formirana je bila izpisna komisija, kateri je predsedovala tov. Zabric, ki je obenem predsednik odbora za gostinski sektor pri Trgovinski in gostinski zbornici Sežana.

Prijavilo se je 41 kandidatov, k izpitu so jih pripustili 34.

Kot nadaljevanje prejšnjega, je zbornica organizirala štirimesečni »ponovitveni« seminar, katerega so se prijavitelci precej polnoštevilno udeleževali.

Dne 19. in 20. februarja so bili izpiti. Udeležilo se jih je 32 prijavitelcev, ki so v glavnem, razen nekaj izjem, izpiti dobro opravili. Med njimi so bile tudi tri kuharice, ki so 20. II. popoldne tudi praktično pokazale svoje znanje s tem, da so skuhale okusno večerjo.

Prvih v zgodovini beleženja v Sežani dan, ki predstavlja tudi prvi vidni uspeh pri dvigovanju strokovnosti gostinskega kadra. Pa progovito sedaj naše gostince! Veseli so, ker jim tega znanja in izpiti, spravevala nihče več ne more vzeti, ker vedo, da pravi naš stari pregovor: »Kar znaš — to velja!«.

D.

Uvajanje novega gospodarskega sistema na Koprskem

Gospodarski sistem predstavlja celokupnost funkcioniranja vseh gospodarskih organizacij, pri čemer se s predpisi regulirajo odnosi gospodarskih organizacij in njihove obveznosti do družbe kot celote. Zato, ko razpravljamo o gospodarskem sistemu, govorimo o predpisih, ki urejajo to ali ono gospodarsko in družbeno vprašanje. Naše socialistično gospodarstvo sloni na gospodarskih organizacijah z družbeno lastnino, ki jo je družba dala v neposredno upravljanje delovnim kolektivom. Delovni kolektivi nastopajo kot neposredni proizvajalci in z družbenimi sredstvi proizvajajo, ustvarjajo dohodek. Čeprav je osnova našega gospodarskega sistema samoupravljanje delovnih kolektivov, vendar so sestavni del samoupravljanja tudi predpisi o ravnanju z družbenimi proizvodnimi sredstvi, delitvi dohodkov itd., ki so rezultat naše dosedanje socialistične graditve. Zato je potrebno gledati na nove gospodarske predpise kot na majnost v našem gospodarskem razvoju.

Po dosedanjem sistemu je bila obveznost neposrednih proizvajalcev do družbe regulirana z družbenim prispevkom; v veljavi je bil sistem stopenjske akumulacije. S preostalimi sredstvi so podjetja, izvzemši nekaterih omejitev, prosto razpolagala. Predpisi so določali edino plačilni sklad, ki je bil osnova za izračun družbene obveznosti, to je plačilni sklad, pomnožen s stopnjo akumulacije. To pomeni, da se je izračun obveznosti dajal poudarek samo številu delavcev, ne pa tudi sredstvom, ki nastopajo v proizvodnem procesu kot strojem, zgradbam, zemljiščem itd. Nov gospodarski sistem ukinja dosedanje stopnje akumulacije in uvaja nove elemente. Glavni vir dohodkov skupnosti bo predstavljali prometni davek in obdavčitev dobička, ki ga bodo podjetja dosegala. Nadalje pa bodo morala podjetja plačevati obresti na osnovna sredstva (stroje, zgradbe), ki se bodo stekale v investicijske sklade. Zato bo obveznost podjetja tem večja, čim več strojev in zgradb je podjetje prejelo od družbe.

Plačilni sklad bo sestavljen iz dveh delov, in sicer iz obračunskega in dopolnilnega. Obračunski del plačilnega sklada se bo oblikoval na osnovi določenih povprečkov za posamezne gospodarske panoge. Tako dobljeni obračunski del bo nekoliko nižji od dosedanjega plačilnega sklada, se pa zato uvaja dopolnilni del plačilnega sklada iz dobička. Podjetje, če bo hotelo doseči dopolnilni del plačilnega sklada, bo moralo ustvariti dobiček, ki pa bo predhodno obdavčen. Višina dobička bo glede na prizadevanje posameznih kolektivov različna, dobiček bo večji, čim bolj se bo podjetje trudilo za znižanje materialnih izdatkov in maksimalno izkoristilo zmogljivost strojev in zgradb. S tem bodo različne plače v posameznih podjetjih, višje vsekakor tam, kjer je delo kolektiva bolj organizirano. Z uvedbo dopolnilnega dela plačilnega sklada se omogoča podjetjem za držati dosedanj plačilni sklad in ga še znatno povečati.

Dobiček se formira, ko podjetje iz dohodka krije stroške za surovine, pomožni material, pogonsko energijo, plača davek na osnovna sredstva, amortizacijo, prometni davek, zemljarino ter obračunski del plač. Ostanek sredstev predstavlja dobiček, ki se prvo obdavi ter po obdavčenju del dobička nameni za

dopolnilni plačilni sklad, rezervni sklad in sklad anuitet (za odplačevanje investicijskih kreditov in obresti na te kredite). Pri delitvi ostanka dobička sodeluje tudi OLO in občinski ljudski odbor, na katerem območju se podjetje nahaja. S tem, da v razdelitvi dobička sodeluje tudi okraj ozir. občina, sta oba t. j. komuna, živo zainteresirana ne samo, da podjetje redno izpolnjuje stalne družbene obveznosti, temveč da podjetje dosega čimbolj-ši gospodarski efekt, ki se kaže v večjem ali manjšem dobičku. Z ostankom pa podjetje prosto razpolaga in si formira sredstva za nove investicije ali plačilni sklad za »slabe« case.

Z novim sistemom se spreminjajo tudi pogoji za dosedaj investicijskih kreditov. Vsako podjetje, ki bo hotelo investirati, bo moralo najemati investicijske kredite, če nima lastnih sredstev, proti odplačilu skupno z obrestmi. Na ta način bo skupnost dajala finančna sredstva za investicije z jamstvom, da bodo ta sredstva vložena v tiste objekte, ki bodo najbolj rentabilni.

Nov gospodarski sistem vsebuje vrsto predpisov, ki urejajo poleg odnosa podjetja do družbe še ostala ekonomsko-družbena vprašanja kot: ustanavljanje podjetij, zunanje-trgovinsko poslovanje, obrtništvo zadružništvo itd.

Tukajšnje gospodarske organizacije že uporabljajo pri sestavljanju svojih planov za letošnje leto nove gospodarske predpise. Podjetja so bila dolžna sestaviti svoje predloge do 13. februarja, s čimer bi omogočila sprejetje letošnjega družbenega plana do konca marca. Vendar mnoga podjetja ne razumejo in ne čujejo razumeti, da so ona dolžna z družbo regulirati obveznosti. Predlogi planov niso nič drugega kot prostovoljna zadolžitve kolektiva, da bo družbi dal določena finančna sredstva. Samo sestavljanje predlogov plana izraža socialistično zavest proizvajalcev, vendar moramo ugotavljati, da je vrsta podjetij pokazala malomaren in brezbrizhen odnos do skupnosti, saj je do 13. feb., ko je bil rok za dostavo predlogov, bilo predloženih od 110 samo 33 predlogov, a do 24. feb. pa komaj 82. Od podjetij, ki so bila v lamskoletnem družbenem planu, niso do danes dostavili: »Turista« — Ankara, Mestno gostinstvo — Koper »Odpada«, a poleg njih še 25 drugih gospodarskih organizacij. Verjetno

nameravajo predloge sestaviti konec leta!

Kvaliteta predlogov je na splošno slaba in je večina podjetij težila za tem, da se čimbolj izmakne obveznostim. Nepravilno bi bilo, če bi krivdo valili na kolektive, kajti predlogi so večji del neprediskutirani na delavskih svetih ali med celotnim kolektivom. Je pa napaka delavskih svetov, da so dopustili, da so predlogi šli mimo njih, mimo kolektiva. Podjetja so poleg brezbriznosti pri sestavi (»Zarja«, »Nostra lott«, »Ampelea«, nekatere zadruge) pokazala težnjo po skrivanju rezerv (Melioracije, Soline, gradbeno podjetje, »Gostinstvo«, »Tobak«) in v nekaterih primerih sose takorekoč veselila po njihovem predvidenih izgub, češ »to je pa nov gospodarski sistem«.

Pohvaliti je potrebno pa tista podjetja, ki so predloge prediskutirala in se zavezala, da bodo družbi ustvarila čimveč sredstev (»Stila«, »Metropola« — Piran, »Amigoni«).

OLO pripravlja predlog družbenega plana za l. 1954. V začetku marca ga bodo dali v razpravo. Predlog bo vseboval vse podrobnosti formiranja dohodkov, kakor tudi izdatkov, zato bo lahko razprava živa in pozitivna ter bo lahko ponovno potrdila prednost novega gospodarskega sistema.

Sličice iz Trsta

Po ulici Carducci drvi avtomobil, da moraš zares paziti, da kateri ne skoči — čez tebe. Zavijem v stransko ulico na levo proti morju. Rad bi našel prečno ulico, v kateri stane znanec. Pa mi naga-ja »striga« ali kaj, da ne staknem pravega imena. Vstopim v vežo nekega skladišča, kjer starejši delavec urejuje zaboje. Le malo sem pomislil in nalašč vprašam v italijanščini, kje je ta in ta ulica. Mož me je zelo pozorno pogledal in vprašal:

»Ste Italijan?«

»Ne, Slovenec.«

»Zakaj pa potem vprašujete v italijanščini?« me je skoro okregal. »Nisem niti od daleč mislil, da bom nate! Na Slovenca, ker toliko pišejo, da je »città italiana«.

»Naj pišejo, kar hočejo, Slovenci smo bili in bomo še naprej tudi v mestu, ne samo v okolici.«

Spremlj me je nato prav do hiše in krepko stisnil roko v pozdrav.

1000 LIR KILOGRAM MESA

Srečal sem delavca, ki je v razgovoru povedal, da je eden izmed tistih srečnih ljudi, ki ima zaposlitev. Navidezno sem se začudil in pripomnil, da se ima dobro.

»Kako, dobro da mi gre. Hudič naj zvame take dobrine! Če zaslu-

žim na dan 1000 lir, jih dam za kilogram mesa, ki tudi stane tisoč lir. Kje pa je potem vse ostalo: kruh, sol, krompir, solata, večerja zajtrk? Pa najemina, luč drva, voda? Družina pa mora jesti. Da bi si kupil obleko, mihi misliti ne smem. Pa še sili sem Italija s svojo revščino«.

SLABO ZAME

Na Ponterosu so poleg prodajalke sadja in zelenjave v obliki stranskih ulicah tiste značilne stojnice z dobrnim blagom, ki je potreben pri hiši vsak dan. Že ob osvoboditvi Trsta sem tam spoznal moža in ženo, ki se preživljata s prodajanjem te drobnarije. Večkrat sem kupil glavničke, šivanke, elastični trak, sukanec in drugo in postal v tiste vasi, ki so bile požgane. Kako sta se razveselila obiska po dolgem času!

»Kaj bova pa danes lahko ponudila.«

»Hvala lepa. Prišel sem samo pozdraviti.«

Oba hkratu sta se začudila. Žena pa je vskliknila:

»Slabo zame.«

Tako, sem pomislil, pa tako trobijo, da Trst lahko živi brez zaledja. Tu pa se že pri tako majhnem občutju, da je Trst potreben zaledju.

POD AVSTRIJO JE BILO DOBRO

Rad bi bil pokusil večerjo v preprostejši gostilni. Vstopil sem in prisedel k mizi, kjer sta sedela dva starejša možakarja. Kot sem presodil po govorjenju, je bil eden o-rožniški podčastnik v nekdanji Avstriji, drugi pa delavec. Oba pristna delovala Italijo. Dobro, da niso sli-Italijana — Tržačana. Kako sta obšli Scelba, De Gasperi, Fanfani in drugi. Avstrija, ta je bila res država, pod katero se je dalo živeti. Če je človek delal, je bil brez skrbi za življenje. Danes pa...

Samo štiri sličice so to, vzete iz vsakdanjega življenja v Trstu. Komentirajo se same!

V spomin Ivanu Kocmanu: narodnemu čuvanju ob Timavu

Ime pokojnega Ivana Kocmana iz Stivana ob Tržaško — italijanski meji mi znano le po Tržaškem. Njegova nenadna smrt (umrl je 12. februarja) je vse njegove znanke in številne prijatelje globoko pretresla, ker vsi čutimo, da smo z njim izgubili moža danes — in posebno na tem našem občutljivem pasu — tako potrebnih vrlin — moža, ki je izza svoje mladosti vselej in povsod očitoval svoje globoko razumevanje in čut za človečanstvo in se dosledno ter neštetokrat tudi izredno bojevitost zavzemal za naše narodne pravice. Kocmanova gostilna nad glavnim izvirom Timava je bila znana po dobri postrežbi, a še bolj po živahnem šalju. dovipnežu, pripovedovalcu zanimivih zgodb in večkrat tudi zbadljivcu Kocmanu, po originalni pojavi, ki se ti je takoj prikupila in te pritegnila.

Ta neupogljiv borec za resnico in pravico, posebno pa za uresničenje načel narodnoosvobodilne borbe, ni poznal oklevanja, obzirov in strahu, čeprav so ga fašistični kramplji potegnili kar 22-krat v zapor. Njegova uporna kraška narava je bila v pošteni borbi neukrotljiva.

Kdo bo nadomestil takšnega moža — to čvrsto kraško korenino naša skrajni zahodni meji s tako ogroženimi narodnimi mejami? Imamo občutek, kot da bi se bila rodna — obrambna trdnjava in je ob Timavu zrušila nezavzetna natamkaj nastala vrzel, ki je ne bo občutila samo meja, ampak vse naše borbene vrste. Pogrešali bomo njegovo poštenje in predanost naši stvari, njegov optimizem in globoko vero v zmago naših načel in končno osvoboditev te naše zemlje, ki jo je tako vroče ljubil. »Dosti jih je že vandralo tod, a so odšli. Mi pa smo ostali. Tudi vnaprej bomo ostali, a hočemo biti svobodni in pod svojo streho«, je večkrat poudaril.

Ce ni on dočakal pravične rešitve tržaškega vprašanja, posnemajmo ga v njegovih težnjah in prizadevanjih in prispevajmo čim več v tej borbi! Njegovemu svetlemu vzgledu naj sledi mladina!

Te dni so po slovenskih vaseh v okolici Trsta krožili mešetarji za izseljevanje v Avstralijo. Da bi laže ukradli našo zemljo, so nagovarjali ljudi, da bi šli bonificirati avstralske puščave. Prijavile so se nekatere slovenske družine.

Sprehod PO SVETU

V GRČIJI IN TURČIJI PRIČAKUJEJO OBISK MARŠALA TITA

Sklep maršala Tita, ga sprejme povabilo grške in turške vlade, je ugodno odjeknil med široko javnostjo obeh balkanskih držav, sodepisnic balkanskega sporazuma. Grški in turški tisk omenjata, da je ta obisk sreden izraz dosedanjih uspehov v prvem letu ankerskega sporazuma in najboljši prispevek k njegovi obilnici. Poudarjata prijateljske odnose, ki jih gojita grški in turški narod do Jugoslavije in prijateljstvo ter medsebojno sodelovanje, ki se je razvilo med balkanskimi narodi.

»PRIMORSKI DNEVNIK« PRED SODIŠČEM V BENETKAH

Italijanska vlada je vložila tožbo proti predsedniku Osvobodilne fron-

te tržaškega ozemlja tovarišu Francu Štoku in odgovornemu uredniku Primorskega dnevnika tov. Stanislavu Renku zaradi treh člankov, ki so izšli v tem listu. Obtožena sta kaznivega dejanja po čl. 291 in 57 italijanskega kazenskega zakonika zaradi sramotjenja italijanskega naroda.

Primorski dnevnik izhaja v Trstu in potemtakem nimajo italijanska sodišča nikakršne pravice uvajati postopek zoper ta list in njegove dopisnike, če glede na to, da se v inkriminiranih člankih ne sramoti italijanskega ljudstva, ampak ugotavljajo zločini italijanske soldateske po naših krajih med okupacijo in biča požreznost današnjega italijanskega imperializma. Ta ukrep italijanske vlade pa je obenem tudi dokaz, kako spoštujejo določbe mirovne pogodbe.

POPLAVE V AVSTRALIJI

Zadnje dni so zajele Avstralijo velike poplave, ki so opustošile velik del države Novi Južni Wales. Velike površine zemlje so pod vodo, ustavljen je ves promet in na tisoče ljudi je ostalo brez strehe. Poplave so terjale po dosedanjih ugotovitvah 22 smrtnih žrtev.

TRGOVINSKA POGAJANJA MED JUGOSLAVIJO IN VELIKO BRITANJO

V Londonu so se začela trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Veliko Britanijo. Brez dvoma bodo ta pogajanja prispevala k nadaljnjemu utrjevanju naših odnosov z Britanijo. Gospodarsko sodelovanje med

obema državama je zlasti v poslednjih letih doseglo velik napredek, saj je izmenjava že prerasla predvojni obseg. Velika Britanija se nahaja na tretjem mestu po prometu z Jugoslavijo, ki je v letu 1953 dosegel skoraj 40 milijard dinarjev.

Naši proizvodi imajo v Veliki Britaniji ugodno tržišče, zlasti kmetijski pridelki, surov les in tudi izdelki naše lesne industrije.

NEHRUJEV POZIV

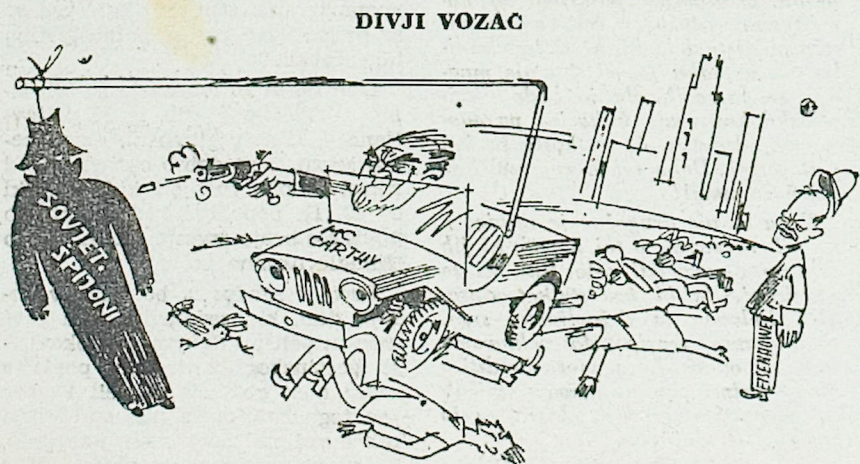
Indijski min. predsednik Nehru je v svojem govoru v parlamentu pozval vse prizadete sile, naj se potrudijo, da pride do prekinitve sovražnosti v Indokini. Dejal je, da bi konec tega spopada pozdravilo mnogo ljudi po svetu in omenil, da sedaj, ko se predlagali pogajanja, nadaljevanje vojne samo škoduje naporom za mir.

Poziv Nehruja so sprejeli z velikim zanimanjem v francoskih ter drugih diplomatskih krogih, medtem ko se ameriški uradni krogi držijo rezervirano. Nekateri celo izražajo misljenje, da bi bilo bolje nadaljevati vojne napore vsaj dotlej, da se Francozi pred pogajanja priborijo ugodnejši položaj na bojišču.

DVA MILJONA PONESREČENCEV PRI DELU V AMERIKI NA LETO

Ameriško ministrstvo za delo poroča, da se je v letu 1953 ponesrečilo v Združenih državah pri delu v vseh vrstah zaposlitve okoli 2.031.000 delavcev, kar je približno enako številu kot leta 1952 (2.040.000). Ker je bilo število zaposlenih v letu 1953 nekoliko večje kot v letu 1952, pomeni to povečanje varnostnih ukrepov proti neugodam pri delu.

Smrtno se je ponesrečilo pri delu lani približno 15.000 delavcev, 84.000 delavcev je pa postalo trajno poškodovanih, na primer z amputacijo rok ali nog.

Kulturno - prosvetni in socialni problemi postojnske občine

Postojna z okolico je po Postojnski jami znani turistični kraj, ki ga obišče letno zelo mnogo domačin in inozemskih gostov. Je pa obenem tudi center okraja in delno (zaradi krivične meje) tudi nekako začasno središče Primorske. Občinski ljudski odbor ima zaradi tega veliko in odgovorno nalogo, usmerjati in urediti mesto z okolico tako, da bo ne samo zaradi jame, ampak tudi zaradi urejenosti samega mesta z okolico privlačna. To pa vsekakor ni lahka stvar spričo dejstva, da ima Postojna sedaj nad 5.000 prebivalcev, da nima nikake industrije v pravem pomenu besede, niti večje tovarne, od katere bi se ji obetal velike potrebe in probleme in ljudi, dohodek itd. Nekaj pa ima in to je to, ki bi jih radi rešili, pa nimajo za to potrebnih sredstev.

Občinski ljudski odbor, ki šteje 33 odbornikov (med njimi 3 žene), je sicer veliko problemov že uspešno rešil. Med najvažnejše spada vsekakor vodovod, ki bo letos dograjen. Tudi z zidanjem stanovanjskih blokov se je kontinuirno začelo. Zadnje sejo pa je na podlagi poročila in priporočila svetov posvetil predvsem socialno zdravstvenim in kulturno prosvetnim problemom, ki nikakor niso majhni.

Zdravstveni dom, ki je bil delno odprt v juniju prejšnjega leta, bo bilo treba nujno dokončati, to je izprazniti še prvo nadstropje in urediti prostore. Po načrtu bi bilo treba preurediti protituberkolozni dispanzer, izdelati načrte za šolsko polikliniko itd.

Poglavje zase so podpore šibkim, starim in onemoglim. Te se gibljejo od 800 do 1.500.— din mesečno, kar je vsekakor prenizka vsota. S tem si oskrbovanec ne more kupiti niti najnujnejše hrane, da o obliki in drugih prav tako nujnih izdatkih sploh ne govorimo. Če bi hoteli tem ljudem omogočiti vsaj primerno

skromno preživljanje, bi morale znašati podpore od 2—3.000.— din mesečno. Seveda pa bi s tem obremenili proračun namesto za sedanjih 600.000.— din na 1.700.000.— dinarjev, kar je za tako občino, kot je Postojna prevelika in praktično nemogoča vsota. Podjetja, kolikor jih pač je na tem področju, so sicer pripravljena prispevati nekaj v takolimenovani socialni fond občine, vendar pod pogojem, da se jim to ne bi štel kot višek plač in se jih temu primerno obdavčilo. To vprašanje pa seveda ne more rešiti občinski ljudski odbor sam. Vem, da v podeljevanju tako niskih podpor ni Postojna edini primer in da so po drugih občinah našega okraja podobni problemi, vendarle jih bo treba nekako urediti in to čimprej.

Posebno težavno pa je vprašanje prosvetnih ustanov v Postojni, ki so sicer okrajnega značaja, nekatere (kot gimnazija in dijaški dom), pa imajo gojence tudi iz okraja Sežana, ki pa občinski ljudski odbor ne more mimo njih, posebno če se nahajajo v takih razmerah.

Dijaški dom, o katerem so časopisi že nekaj poročali in v katerem prebiva med šolskim letom okrog 100 dijakov, je dograjen le 50%. Pa še ta polovica doma ni končana. Nujno bi bilo treba prepleksati okna in vrata, vstaviti parket, ograjo na stopniščih urediti kopalnico itd. Dijaki spijo na deskah in slamaricah, kar je nehigiensko in slabo. Nimajo pa mrež za postelje in žimnice. Oblike morajo imeti dijaki po kovčkih, ker nimajo garderobe in za to potrebnih omar. Nimajo opreme za učilnice in še mnogo drugega. Poseben problem pa je

kuhinja, ki se nahaja precej oddaljena od doma v drugi tuji stavbi. Tako morajo poleg poti v šolo hoditi dijaki trikrat dnevno ven iz doma v lepem in slabem vremenu na hrano. Da niso vsi dijaki dobro oblečeni in obuti, je razumljivo, zato so, zlasti pozimi neredki primeri, da jedo dijaki enkrat dnevno, ker si enkrat zmoglijo čevlje, potem nočejo ponovno mokri v burjo in mraz. Da pri vsem tem trpi tudi disciplina v domu, je razumljivo. Kuhinja tudi ne odgovarja higieniškim predpisom. Tekoče izdatke krije uprava doma z vzdrževalnimi dijakovi in delno z lastno ekonomijo. Znatno pomoč pa jim je nudila tudi postojnska občina, ki jim je plačala drva in krompir za zimo, čeprav ni v tem domu niti enega dijaka iz območja te občine.

Da pa bi lahko uredili navedene najnujnejše stvari, bi potrebovali nujno najmanj 2.879.000.— dinarjev. Kaj če bi o tem razmišljali tudi okraj in občine, iz katerih se dijaki nahajajo v tem domu, oz. ali ne bi bilo prav, da bi tudi OLO Postojna na svojem prvem zasedanju postavil na dnevni red tudi to vprašanje?

Treba bo tudi misliti na gradnjo nove gimnazije, ker ta ne zadošča potrebam, govorijo, da bodo morali ukiniti tudi glasbeno šolo zaradi pomanjkanja prostora. Postojna kot center nima kulturnega doma, čeprav stoji nekaj podobnega sredi Postojne, vendar je urejen tako, da ga je zlasti pozimi nemogoče uporabljati.

S takimi in podobnimi problemi se ukvarja občinski ljudski odbor Postojna in prav bi bilo, da bi mu pri tem delu pomagali tudi volilci, ki so zlasti v mestu Postojni precej brezbržni. Na zborih volilcev, ki bodo v tem mesecu, bo treba pogledati v oči tem težavam in najti izhod, zato je prav, da o tem že sedaj vsi razmišljamo, pridemo na zbor volilcev in tam povemo.

O delu Društva ekonomistov in gospodarstvenikov v Kopru

Letos januarja so ustanovili v Kopru društvo ekonomistov in gospodarstvenikov. Ze sama udeležba na ustanovnem obnem zboru je pokazala zanimanje prisotnih po taki strokovni organizaciji. Vse zadnje čase smo namreč čutili pomanjkanje po neki organizaciji, v kateri bi se združevali voditelji naših gospodarskih podjetij in ustanov, ekonomisti, zaposleni v državni upravi, v raznih zavodih itd. To društvo ima namen seznanjati svoje člane in širšo javnost z načeli našega gospodarskega sistema, proučevati našo gospodarsko problematiko itd.

Ze prve tedne svojega življenja se je pokazalo, da je bilo tako društvo res potrebno in prav tako so se pokazali že prvi rezultati njegovega dela. Na več dobro obiskanih predavanjih v Kopru, Izoli, Portorožu in Piranu so bili zastopniki podjetij seznanjeni z glavnimi značilnostmi najnovejših gospodarskih uredb.

Tudi program dela tega društva je bogat. Njegovo delo se bo v letošnjem letu v glavnem razvijalo v treh smereh in bo zajemalo strokovna predavanja za vodilne uslužbence podjetij, gospodarsko-politična predavanja po delovnih kolektivih ter končno široka predavanja o razvoju našega državnega gospodarstva, o njegovih perspektivah in o njeni vlogi v svetu. Za ta zadnja predavanja bodo angažirali vidne osebnosti iz naše države.

Društvo ekonomistov in gospodarstvenikov v Kopru se pripravlja na kongres ekonomistov FLRJ, ki bo letos od 12. do 15. maja v Portorožu. Koprski ekonomisti se upravičeno počutijo počaščene, da so si jugoslovanski ekonomisti že za svoj drugi kongres izbrali njihov okraj. Brez

dvoma pa bodo imeli njihovi jugoslovanski tovariši v teh toplih pomladanskih dnevih ma prelepi slovenski portoroški obali prijetno bivanje. Poseben odbor že pripravlja vse potrebno.

Pa še z nečim hoče to mlado društvo presenetiti našo široko javnost. Za prvomajsko praznike pripravljajo s pomočjo našega gostinstva Pomladansko noč v Portorožu. Medtem ko bodo slovenski očaki pokriti še z debelo snežno odejo, bo naša obala v polnem življenjskem razmahu. Vsi cvetja bo obdajal obalo našega sinjega Jadrana in prve rdeče česanje bodo pokukale iz za zelenih listov.

To noč se bodo prižgale lisocere lučke na naši obali in vrata razkošnih in udobno urejenih hotelov se bodo odprla našim in tujim izletnikom. Smelejši kopalci bodo gotovo hoteli občutiti mehko slane morske vode na lastni koži.

Na ta način hočejo naši ekonomisti proslaviti tudi otvoritev sezone na našem morju.

Kras in vodopreskrba

Nalezljive črevesne bolezni predstavljajo glavno nevarnost.

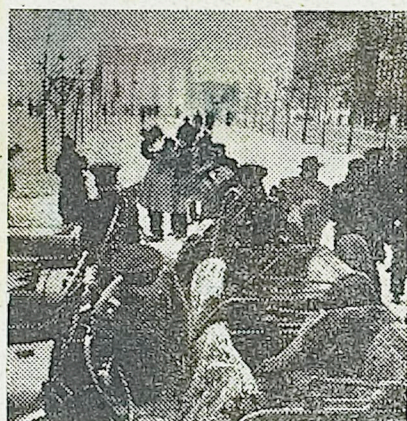
Vprašanje zadostne in zdrave pitne vode je bilo na Krasu vedno zelo pereče zaradi terena, ki nima nepropustnih plasti in zato voda prodre v globino in je ne moremo izkoristiti. Posebno kritično je v tem oziru v vročih poletnih mesecih, ko tudi po mesec dni in še več ni nikakršnih padavin, ki bi nas vsaj za kratek čas preskrbele z vodo in od katerih smo skoraj izključno odvisni. Večji del prebivalstva v okraju Sežana se preskrbuje z vodo iz kapnice, vodnjakov in raznih primitivnih jam, ki so skopane tudi po polju in gmajnah.

Kako pereče stanje je pri nas v pogledu vodoskrbe, bodo najbolj zgovorno pričale naslednje številke: higienska postaja v Sežani je v treh mesecih (november, december in januar tega leta) vzela približno 200 vzorcev za bakteriološki pregled in rezultati teh analiz so poročali. Tako je od teh vzorcev komaj nekaj nad štirideset bilo primernih in neškodljivih; vsi ostali ali so bili neprimerni ali pa vsaj manj primerni, kar je za nas skoraj isto. Tako prvi kot drugi pomenijo stalno nevarnost za ljudi in, kar je še slabše, so v teh navedenih vzorcih zapadeni tudi vodovodi, ki so sicer zelo redki in še ti imajo zelo slabo vodo. Higienska postaja je z namerno in ugotovljeno splošno stanje kapnic in vodnjakov, arketirala vse te objekte in kar so pokazali vodni vzorci prej, so tudi te ankete sedaj potrdile, namreč najmanj 50 odstotkov anketiranih objektov je higiensko neprimernih. Posledica tega je, da ljudje, ki tako vodo uživajo, so stalno ogroženi od težkih nalezljivih bolezni. Take številke in ugotovitve nas prisilijo, da se resno zamislimo nad tem problemom in samo od sebe se nam vsili vprašanje: zakaj je tako visoko število vodnih objektov neprimernih in kako bi temu pomagali. Odgovor je kaj enostaven in čeprav je različno od primera do primera, so vendar v glavnem te pomanjkljivosti: stranski, gnojna in greznice so neurejene in neobzidane, ker ima za posledico, da se odpadki prosto odteka po dvoriščih in prodirajo tudi v vodne objekte seveda tem bolj tedaj, če so ti zanemarjeni, pokvarjeni in neprečiščeni, kar je zelo pogost pojav. Posledica takega stanja vodnih objektov so zelo boleče in nam zadajajo leto za letom velike materialne izdatke, gospodarsko škodo in celo živje.

Za uspešno borbo proti takim razmeram niso dovolj samo prizadevanja ljudske oblasti in sanitarne inspekcije, marveč v največji meri lahko prispevajo le prebivalci sami. Male asanacije, to so majhna popravila že obstoječih objektov na eni strani in gradnja novih na drugi strani nas lahko v kratki dobi reši pred stalno nevarnostjo, ki nam grozi od epidemij črevesne nalezljive bolezni.

Pavel Simac

OKNO V SVET

Pretekli teden se je zaključila berlinska konferenca zunanji ministrov ZDA, SZ, Velike Britanije in Francije. Tisti, ki so pričakovali velikih rezultatov, so bili vsekakor razočarani, kajti na konferenci so dosegli le majhen napredek. Zato pa so prišli na račun Berlinčani, ki so te dni lahko dober napadli svojo radovednost. Na sliki vidimo skupino radovednežev v Vzhodnem Berlinu, ki opazujejo s preprogami pokrite sovjetske jepe.

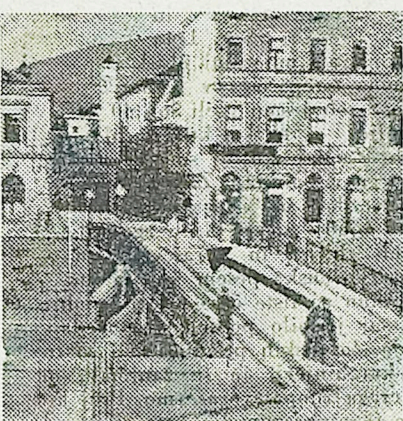
Slavni francoski filmski igralec in eden najboljših komikov na svetu Fernandel je skupaj z igralko Jacqueline Verneuil (na sliki) dosegel velik uspeh v filmu Karneval. V tem filmu se pleče zgodba okrog sumničnj o zakonski zvestobi. Ker se Fernandel odlično razume s svojo ženo, so na račun njegove vloge v filmu nekateri časopisi spletili precej šal.

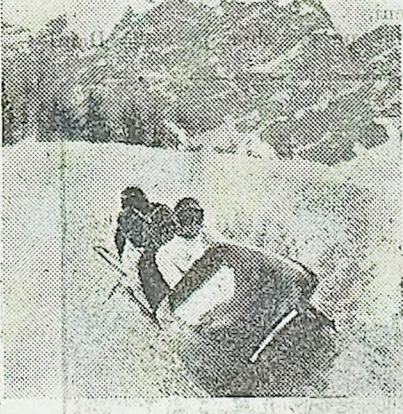
Pobegi iz vzhodnoevropskih držav se še vedno nadaljujejo. Nedavno so dopotovali v New York prvaki moskovskega baleta Istvan Kovacs, ki je madžarskega porekla, njegova žena in soloplesalka Nora. Pobegnili so iz Vzhodnega Berlina. Naša slika prikazuje soloplesalko Noro, ki bo v ZDA nastopala tudi v televizijskih oddajah.

Bivša svetovna prvakinja v umetni drsanju in menda splošno najbolj drsalca vseh časov Norvežanka Sonja Henie se je te dni že četrtočkrat omožila. To polsi je izbrala 36-letnega tovarnarja Kjela Holma, ki je njen rojak. Novinarjem je izjavila, da ji zakonske spremembe prav nič ne zaostaja za drugimi filmskimi igralci.

Mnogi evropski časopisi so te dni objavili sliko tega starega sarajevskega mostu s kratkimi komentarji. Letos poleti bo namreč minilo 40 let, ko je na tem mostu mladi študent Gavrilo Princip ustrelil avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Atentat je sprožil prvo svetovno vojno, v kateri je razpadla trila stavba avstro-ogrskega despotizma. Mladi študent je plačal svoje drzno dejanje z življenjem.

Voznja z bobom (dvosedežne ali četvero sedežne železne sanke) je zelo nevarna in zahteva mnogo preisebnosti od tekmovalcev. Zlasti od krmilarja in zavrtača. Bob doseže brzo celo nad 120 km na uro. Letošnje svetovno prvenstvo so osvojili Švearci, ki jih vidimo na sliki. Jugoslovani so dosegli največji uspeh v tej disciplini leta 1919, ko so na akademskem svetovnem prvenstvu v Cortini zasedli tretje mesto.

Sežanski jamarji so raziskali novoodkriti podzemsko jamo

Kras skriva pod svojim ostrim kamnenjem in rdečo prstjo marsikatero zanimivost. Tako je pred kakimi 14 dnevi odkrita podzemska jama te dni pokazala sežanskim jamarjem svoj skriti obraz. Koliko je ta obraz star? Kdo vse je pred več stoletji bival v tej jami? Kakšen del zgodovine skriva?

Kakor smo že poročali, se jama nahaja med vasema Stomaž in Poljane, 100 metrov nad potokom Globočkom. Jama ima obliko rova in je dolga 60 metrov. Njena globina je le nekaj metrov pod skalnatim površjem in na koncu ni nobenega znaka, da bi se nadaljevala v kako smer.

Zanimivo je, da so mogoče pred več sto leti v tej jami prebivali ljudje. To dokazuje ogled in odbiti kapniki, ki so preneseni nekaj metrov vstran, da so ljudje lahko hodili po rovu. Odbiti kapniki so zrasli za dva do tri centimetre. Zanimivo je, da so v jami našli vseh vrst kosti, ki so podobne zajčjim, govejim in prašičjim. V jami ni opaziti na stenah nobene pisave in ne risb. V njej so jamarji dobili na stotine živih kobilk, ki jih doslej še niso nikjer videli. Podobne so tistim kobilicam, ki živijo poleti po gmovju. Jamarji so poleg drugega ugotovili, da sedanjega vhoda nekoč ni bilo, pač pa da je moral biti drug vhod kakih 30 metrov niže proti potoku Globočaku.

Vsekakor je jama zanimivo odkritje in si jo bo rad ogledal marsikateri tujec, ki bo prišel na Kras na pokušnjo dobrega terana. C. B.

ADMINISTRATIVNI USLUZBENCI SO OPRAVLJALI IZPIT

Pred izpitno komisijo za strokovne izpite administrativnih uslužbencev v raznih ustanovah v Postojni se je prijavilo 16 kandidatov, ki so prvi opravili zadovoljivo predpisane izpite. Vsi prijavljeni so bili iz ustanov v našem okraju, ki je poskrbel za to, da jim je dal priliko za učenje in moramo priznati, da so pokazali vsi zares prav dobro znanje, med njimi je bil najboljši tov. Funa.

L. B.

Marička Žnidaršič: „Človek in zemlja“

Pred štirimi leti smo dobili prvo pesniško zbirko Žnidaršičeve »Pesmi izpod Snežnika«. Pesmi so izšle v zbirki Mlada pota, ki jo je izdajala Mladinska knjiga.

Ob izidu prve zbirke je nek kritik zapisal, da je Žnidaršičeva zelo plodovita pesnica in da ne bomo dolgo čakali na njeno drugo zbirko. Danes je njena druga zbirka pred nami. Izdala jo je Primorska založba v Kopru v decembru 1953. Opremil in ilustriral jo je slikar Lojze Perko.

Že naslov prve zbirke je bil za Žnidaršičevo dovolj značilen in utemeljen. Pesnica je doma z Notranjskega in dva elementa, ki ji navdihujeta vedno nove pesmi, sta ravno Snežnik in pa Cerkljsko jezero. To dvojje je v prvi zbirki uklenila v središče s prvimi ciklom »Vihara«, ki ima tematiko iz NOB, zaključila pa s ciklom ljubezenskih »Pesmi ljubezni«. In tako kot smo v prvi zbirki srečali človeka in zemljo, prav zemljepisno določeno, tako imamo v drugi ista elementa, le da posplošena. Že sam naslov nam pove, da je pesnica ostala, kjer je bila. Svojega zanimanja ni premaknila. Objekti njene poezije so še vedno isti. In da se ni niti za malo spremenilo gledanje na vse to, mi je dokaz dejstvo, da je v drugo zbirko sprejela nič manj kot eno četrtno pesmi iz prve zbirke (»Pesmi izpod Snežnika« imajo 56 pesmi; od teh je 15 pesmi v zbirki »Človek in zemlja«, ki vsebuje 65 pesmi). In če označimo še zadnjo značilnost: sprejela je sedem pesmi iz drugega cikla »Snežnik«, v celoti pa III. cikel »Pesmi o Cerkljskem jezeru«.

Svoje druge zbirke pesnica ni razdelila v cikle in to je prav. Saj bi je skoro ne mogla. Pri njej se elementi, čeprav jih ni veliko niti mislo tako raznovrstni, vseskozi prepletajo. Zato bi jih le s težavo in ne vedno utemeljeno spravila v skupine. Zbirko je zaključila s pesmijo, ki nosi naslov zbirke same. Iz začaranega kroga ljubezni zna najti pot med ljudi, da, celo enakomerno s časom utiplje njeno srce:

Strune srca
sem uglasila na tvojo ljubezen.

Obisk koroških pevcev

Preteklo nedeljo so nas obiskali člani slovenskega prosvetnega društva »Zvezda« iz Hodiš ob Vrškem jezeru. Pod okriljem Ljudske prosvete Slovenije so obiskali poleg ljubljane tudi naše obmorske kraje. 20-članski mešani pevski zbor, ki ga sestavljajo preprosti, podeželski ljudje in gre lahko na izlet samo pozimi, je vzbudil s svojim simpatičnim nastopom povsod največjo pozornost.

V nedeljo so na običnem zboru Zveze slovenskih prosvetnih društev v mali dvorani koprškega gledališča in potem malo pozneje na okrajni konferenci Ljudske mladine v veliki dvorani, v veliko zadovoljstvo vseh delegatov zapeli nekaj naših koroških pesmi. Lepa slovenska koroška pesem v originalni izvedbi je povzdignila svečanost obeh zborovanj. Še pred tem so v soboto zvečer nastopili s samostojnim koncertom v zadržnem domu v Dekanih, kjer so jih vaščani z velikim navdušenjem sprejeli.

Na povabilo Slovenskega gledališča Koper so se v nedeljo popoldne udeležili predstave Wüchnerjeve pravljice »Pastir Peter in palček Briljantina« v rudarskem kraju Sečovelje. Živo so spremljali dogajanje na odru, ga razumeli in z njim doživljali. Po predstavi so pod vodstvom pevovodje tovariša Zdravka Pavliča zapeli tri pesmi: Pavel Kernak: »Ko bi jaz vedel«, istega avtorja: »Rož, Podjuna, Zilaa« in narodno: »Tam, kjer teče bistra Zilaa«. Zbor sta pozdravila na odru predsednik sečoveljske »Svobode« in mala pionirka, ki je gostom izročila poleg spominskega albuma tudi šopek prvih pomladanskih rož.

Za prisrčen sprejem se je v imenu pevskega zbora zahvalil njihov vodja tovariš Zdravko Pavlič, ki je izjavil, da so presrečni, ker so obiskali svojo ožjo domovino in da so zamoogli bratom svobodne domovine zapeti nekaj slovenskih pesmi.

Tudi ob tem obisku se je ponovno izpričala in potrdila nedeljiva vez koroških in primorskih Slovencev.

ti sam pa uglašen si
na novi, veliki čas.
(Najina pesem)

V pesmi nato izpoje vero v moč njene pesmi, ki »je nihče preglašil ne bo« in ugotovil, da »te najini pesmi takt bo dajalo življenje, življenje vseh nas«.

S tako uvodno pesmijo se je pesnica postavila sredi časa, opravila svojo pesem in jo osvetlila. Že v naslednji pa je objela svojo Notranjsko: Lepo, pristočno, čeprav mestoma narejeno, poje o poljih, hiši, brinju, gmajnah, ogradah. Še močna ljubezenska izpoved v ciklu »Poletna ljubezen« (Jutro, Poldne, Večer in Noč) in že pride pesnica do človeka, ki ga spremlja skozi vso zbirko.

Po vojni smo dobili že več ženskih pesniških zbirk (Muserjeva,

Medtem ko je bila prva zbirka še vsa v odmevu vojne in naše Osvobodilne borbe, se je ta zbirka komaj rahlo dotakne s »Spomladansko balado«, zgodbo o kurirki Ani, in z drobčnim spominom »Pesem o vazi«.

Zbirka je tiskana na belem brezlesnem papirju. Perkove ilustracije — 11 po številu — so lepe, včasih kot prave ilustracije tekstov (n. pr.: Večerni mir, Vrana na drevesu in dež, Snežnik itd.) drugič kot samostojna občutja ob predlogi; te najbolj ogrejejo: brinje, sončnice, Cerkljsko jezero, Njiva s plugom v ospredju in pa risba na naslovnici ter zadnji strani. Da so pa v harmoniji z zbirko, nam je takoj jasno, če pomislimo, da sta oba, tako pesnica kot slikar obdelala svojo domačo pokrajino.

Marijan Brečelj

Mohoričeva, Škerlova, Kačičeva, Tauferjeva) a — razen Muserjeve, ki ima nekaj res lepih pesmi o Prekmurju — ni nobena podala pokrajine tako močno, kot ravno Žnidaršičeva. Vse ostale take vrste pesmi, ki bi bila pokrajinsko določena, sploh ne poznajo, saj je njihova pokrajina nedoločena in, če določena, nobena se ni skušala vanjo tako poglobiti in se z njo celo spojiti, kot je to storila Žnidaršičeva.

Med najlepšimi pesmimi te vrste sta gotovo cikla, ki opevata Snežnik in Cerkljsko jezero (oblikovno in čustveno je zadnji gotovo močnejši), dalje »Jesenski dež«, »Pesem o brinju«, »To je moj svet«, »Prva jesenska«, »Večerni mir«, štiri Impresije, »Jutro v gozdu« in še druge.

Značaj svojega rodu, snežniških prebivalcev, je lepo označila s kriticama:

Pravijo, da smo mi, ki smo rojeni
ob tvojem vnožju, vsi trdi, jekleni
in mrzli kot sneg na tvojih vrhovih.
A vendar, glej, je po naših domovih
tako čudovito mehko in toplo,
ljubezen žari v njih kot samo zlato.
(Snežniku)

Pesnica se s pokrajino in časom povsod staplja, vedno je tangirano njeno intimno duhovno življenje. Da je pa to eno in isto, je jasno izpovedala v pesmi »To je moj svet«, ki jo takole lepo zaključuje:

Spokojnost je razpeta čez obraz,
spokojnost jezera, ki z letom umira,
zato, da se jeseni spet odpira.
To je moj svet in tako v njem sem

Boljše oznake same sebe res ni mogla dati.

Novo so v tej zbirki »Pesmi z morja« (I-IV). V štirih pesmih je časovno zajela dan ob morju. Tu, posebno v četrti pesmi, ima zelo lepo prispodobno: morje je kot ogromna ribja luska, ki mesec mreže je čez njo razpregel.

Posvetovanje slovenskih vzgojiteljev koprškega okraja

Na posvetovanju slovenskih srednješolskih in osnovnošolskih vzgojiteljev, ki je bilo 11. t. m. v dvorani italijanske gimnazije v Kopru, so naši učitelji pretresali uspehe, ki smo jih dosegli na vseh naših šolah v I. polletju tega šolskega leta. Na posvetovanje prosvetnih delavcev je prišel tudi tov. Žiga Kimovec, član izvršnega sveta LRS, ki je imel zelo izčrpen referat o vprašanju družbenega upravljanja na naših šolah. V svojih izjavah je posebno poudaril važno vlogo, ki jo bomo morali igrati vsi družbeni faktorji pri preobrazbi naše šole, če hočemo, da bo naša šola vključena v proces socialistične demokratizacije, ki je že v polnem razvoju v gospodarskem in političnem življenju naše domovine Jugoslavije. Za družbeno upravljanje v našem šolstvu morajo biti zainteresirani predvsem starši šolske mladine, nato mladina sama in vse ostale družbene organizacije.

Po predavanju tov. Žige Kimovca so šolski nadzorniki podali svoja polletna poročila o uspehu na šolah vseh stopenj v koprskem okraju. Na osnovnih šolah je uspeh boljši od lanskega in je kar zadovoljiv. V višjih razredih srednjih šol je bil v I. polletju uspeh prav dober, saj je izdelalo 83% vseh naših višješolcev. Na osemletkah in nižjih gimnazijah pa ne moremo nikakor biti zadovoljni z doseženim uspehom, ker je več kot polovica dijakov prinesla domov eno ali pa več slabih ocen.

Po predavanju in po poročilih je nastala precej živahna diskusija o vseh vprašanih, ki so jih predavatelji in poročevalci postavili na dnevni red. Posebno pa so razpravljali o glavnem problemu našega šolstva — o družbenem upravljanju na področju vzgoje in prosvete.

Posvetovanje je bilo vseskozi plodno in zanimivo ter so naši vzgojitelji iz njega odšli z zavestjo, da bo naša šola krenila po pravilni poti, če se bo držala načel socialistične demokratizacije ter da bo pri tem žela večje uspehe kot jih je imela stara šola, ki je bila včasih že preveč birokratska.

P. M.

Šolski uspehi v sežanskem okraju ob prvem polletju

Visok obisk šol v sežanskem okraju (94%) dokazuje, da se nad 2.500 učencev tega okraja ni ustrašilo precejšnega mraza, burje in drugih

nevečnosti letošnje zime in so redno prihajali v šolo. Zasluga za ta visok obisk je tudi pri starših, ki niso zadrževali otrok doma, oziroma jih zaposljevali z drugim delom. Vse drugačno sliko pa dobimo, če analiziramo uspehe na šolah ob koncu I. polletja.

Že takoj v začetku naj povemo, da je imelo ob koncu I. polletja negativne ocene 587 učencev (23%), do cilja pa je prišlo 1916 učencev. Nekateri pedagogi trdijo, da jo ta rezultat razumljiv in da je 76% pozitivnih ocen povsem normalno število. Mi se s to trditvijo ne moremo v celoti strinjati, ker nimamo pred očmi samo številnih uspehov, ampak predvsem kvaliteto znanja.

Prav glede kvalitete znanja bi na prvem mestu omenili sodelovanje med učnim osebjem in starši. Statistike so pokazale, da so dosegli najboljši uspehi učenci tistih šol, kjer je sodelovanje med starši in učnim osebjem najtesnejše. Tu imam v mislih najboljšo obliko sodelovanja med domom in šolo — roditeljske sestanke.

V sežanskem okraju imamo 5 gimnazij, ki jih obiskuje 828 dijakov. Nedvomno je, da je učenje na gimnazijah zahtevnejše in napornejše in so zato tudi učni uspehi znatno manjši kakor na osnovnih šolah. Na gimnazijah je bilo ob I. polletju le 52% pozitivnih ocen. Tu bo treba mnogo več trdnosti in vztrajnosti, da bomo lahko premagali vse ovire.

Ob koncu bi omenil, da so razmere, v katerih delujejo naše šole vse prej kakor rožnate. Vendar se razmere iz leta v leto izboljšujejo. Naši okrajni politični in upravni forumi se živo zanimajo za te probleme in nam nudijo tudi vsa materialna podpora. Želeli bi samo, da bi to zanimanje prešlo letos tudi na tiste občinske odbore, ki doslej niso imeli vsestranskega razumevanja do šole.

— jaz —

Koprsko gledališče in naši najmlajši

Ko je bilo javljeno, da bo koprsko gledališče ponovilo mladinsko igro »Pastir Peter in palček Briljantina«, je zavladalo med otroki velika veselje. Tisti, ki so predstavo že videli ob Novoletni jelki, so pripovedovali drugim navdušeno o Petru in Liziki, o kralju palčkov Briljantinu in strašni čarovnici Hudimori, najbolj živahno pa o prikupnem hlapcu Gasperju, ki si je kot oseba v igri in kot igralec osvojil prav vse mlade gledalce. Koliko mladih srca je utripalo v veseljem pričakovanju, trepetalo ob usodi Petra in Lizike in se končno sprostito in razveselilo zaradi zabavnega Gasperja in dobrega konca. In to vse zato, ker so med nami poživljali ljudi, ki se zavajajo, da je trud, ki ga žrtvujejo v dobro mladine, koristočno naložen kapital. Ker marsikdo tega ne ve, naj povemo, da so to isti ljudje, ki teden za tednom razveseljujejo, vzgajajo in uče cibabane in pionirje preko mladinskih radijskih oddaj. Še več. Z obiskii, dopisovanji, razgovori in risarskimi razstavami utrjujejo tovarštvo med svojimi mladimi poslušalci po vsej Istri. Patmorski in velikem delu ostale Slovenije.

Prav in pametno je, da je vodstvo koprškega gledališča v letošnji sezoni, ki jo je uspešno začelo z novim letom, mislilo tudi na najmlajše. Ni bolj hvaležnega občinstva, kakor so otroci, ki znajo res iskreno in prisrčno magraditi igralce. Pri gostovanjih na podeželju pa bodo mladinsko igro gotovo tople pozdravili tudi odrasli. Saj se zahtevnejšemu gledalcu dobro dene, če se znajde od časa do časa v kraljestvu bajk. Toliko bolj odgovarja to preprostemu človeku.

Starši smo hvaležni vsem, ki se trudijo za kvalitetno razvedrilo naših otrok.

Mirno lahko rečemo, da smo v zadnjem času tudi v tem oziru napredovali. Spomniti se je treba samo nekotično nazaj na malomarno in neodgovorno pripravljanje prireditve ob različnih priložnostih. Zanimivo je, da se vedejo otroci zadnje čase v gledališčih bolj disciplinirano, kakor da bi razumeli, da se je treba ob resno pripravljenih prireditvah dojemljivo obnašati. Na ta način vsi koprsko gledališče tudi svojo vzgojno nalogo v ožjem smislu, ker učijo posredno mladino kulturnega vedenja. Kar je pa glavno: vzgaja nam mladi rod — čeprav daleč od našega slovenskega kulturnega centra — v ljubitelje gledališke umetnosti.

M. Š.

Jože Vencelj

Kmetijski izobraževalni tečaji v sežanskem okraju so uspeli

Dandanes je ena izmed naših zelo važnih nalog skrb za izboljšanje kmetijske proizvodnje. Z drugimi besedami bi rekli temu: pridelati na isti površini zemlje, ki jo imamo na razpolago, več poljskih pridelkov in vzrediti več kvalitetne živine. Najbrž nihče več ne dvomi, da je ravno od te proizvodnje odvisen dober del življenjske ravni pri vsakem narodu. Zato nudi ljudska oblast kmetom v vsej naši državi dolgoročne kredite za pospeševanje kmetijstva. Kmetovalci z zadovoljstvom prejemajo to pomoč. Spoznali so pa, da za naprednejše kmetovanje ni dovolj samo to, temveč je potrebno tudi več kmetijskega znanja. Naprednejši kmetje se s tem bogatijo iz raznih knjig, toda kaj ko je pa vedno premalo časa. V našem okraju smo v ta namen ustanovili tudi kmetijske nadaljevalne šole, v katere naj bi kmečki mladina zahajala v zimskih večerih. Te šole so delovale redno, dokler nam niso tega v nekaterih oddaljenih krajih preprečile vremenske neprimikne in pomanjkanje prevoznih sredstev za prevoz predavateljev. Kmetijski strokovnjaki pri okrajni zadrži zvezi niso odstopili od svojih nalog. S pomočjo uprave so to rešili drugače. V teže dostopnih predelih smo priredili enotedensko izobraževalne tečaje. Pouk v tečajih je trajal štiri do pet ur dnevno. Zato so izkoristili pozne popoldanske in večerne ure, ko so kmetje že opravili svoja dnevna dela.

Tečaji so bili v Kovčicah, Javorju in Mišlicah. Povsod so pokazali slušatelji dobro zanimanje za obravnavano snov. Zanimivo, da je na vsakem izmed tečajev rastle število poslušalcev od prvega do zadnjega dne. Predavanja so bila posvečena vsemu prebivalstvu dotičnih in njim sosednih

Odnos med domom in šolo

Šolski uspeh in napredek mladine je v precejšnji meri odvisen od pravega odnosa, ki naj bi vladal med šolo in domom. Dom bi moral biti šoli v oporo in obratno. Na žalost pa kažejo vsakdanje izkušnje, da temu ni tako!

Stiki med domom in šolo bi morali biti čim tesnejši. Starši bi morali se res zanimati za šolo in se skušati poglabiti tudi v način dela. Dolžnost učiteljstva pa naj bi bila, da seznanja starše z delom. Medsebojni stiki, roditeljski sestanki, stalno sodelovanje staršev pri šolskem pouku in vzgoji so zelo učinkovita, preizkušena sredstva. Pri nas so stiki te vrste bolj redki. Veseli smo lahko, da se roditelji sploh zanimajo za šolo. Medsebojna pomoč šole in doma bi silno koristila. Veliko zlo pa nastane, če starši z zaničljivimi besedami omalovažujejo učitelja in šolo, ali pa če s slabim vzgledom, porušijo vse to, kar je šola mukoma gradila ure in tre, dneve in mesece. Kakor je pri vzgojnih ukrepih doma potrebno soglasje med očetom in materjo, tako mora vladati soglasje med domom in šolo. V obratnem primeru ne bomo nikoli zgradili najlepše stavbe v življenju — pravega človeka. Ob vzajemnem delu, ki bo temeljilo na pravem medsebojnem zaupanju, bodo izginila tudi razna nesoglasja, ki se sicer pojavljajo.

Pomislimo je treba tudi na to, da učitelj ni neizmisljivo bitje. Saj take lastnosti nima nihče. Napačno je, da nekateri starši preidejo v drugo skrajnost. Na osnovi šolskih ocen popravljajo mnenje, ki ga imajo o svojem lastnem otroku. Nekaterim staršem je dobra ocena glavni namen šole, saj na podlagi dobrih ocen, bo njihov otrok v bodoče prejel ugodnejše mesto v življenju. Malo jim je pa mar, ali se je otrok res nečesa naučil. Otroci takih staršev se ob ocenjevanju zaradi takih slabih ocen sploh ne upajo domov. V skrajnih primerih so zaradi take strogosti staršev izvršili celo samomor. Starši nekaterih otrok pa so pretirano častihlepni! Želijo oz. zahtevajo, da prinese njihov otrok same odlične ali kvečkene prav dobro oceno. Trojka, je pa že kar žalitev. Posledica tega je, da se otrok kar trese ob ocenjevanju in gotovo mu šola ne predstavlja nekaj prijetnega in koristnega, ampak je zanj neke vrste mučilnica.

Z dobro voljo bi se vse take neveselosti dale odstraniti. Saj obstajajo šolski in roditeljski sveti. Večinoma so pa le na papirju. Očetje in matere, postanejo aktivni člani takih združenj. Vzgojna in šolska vprašanja bi vas morala resnično zanimati, saj je od njih odvisna blaginja vaših otrok.

Kako pa je kaj o pomoči pri otrokovem učenju? V glavnem mora

otrok ozir. dijak sam obvladovati vse težave. Šola mu daje osnove, on pa naj na teh osnovah gradi samostojno dalje. Le v izjemnih primerih pomagajmo pri učenju. Sicer bomo vzgojili nesamostojnega človeka. Starši bi morali svoje otroke kritično gledati! Ne smeli bi videti v njih neke genije, pa tudi jih ne smejo podcenjevati (to se sicer bolj redko dogaja). Roditelji naj skušajo spoznati svoje hčere in sinove po njihovi nadarjenosti. Greh bi bil, ako bi iz same častihlepnosti ne priznavali pomanjkljive nadarjenosti in zahtevali uspehe, ki jih nikakor ne morejo dokazati! Cesar v otroku ni, mu ne moreta dati ne šola, ne vzgoja. Ob prevelikem duševnem naporu pa slabo nadarjen otrok sčasoma otopi, zbolí in duhovno ter telesno propada.

Za vsakega človeka pomeni prvi šolski dan, prelomnica v njegovem življenju. Ta se šole boji, drugi se je tudi veseli. Ze od tega trenutka dalje čutimo vpliv staršev. Šola je pravzaprav nekaka dopolnitev domače vzgoje. Šola namreč ne uči samo, ampak vzgaja človeka k disciplini, tovarištvu in počasi usmerja v delovno skupnost. Brez pravega odnosa doma do šole, pa teh smotrov ne moremo doseči.

Ali je zelenjava res potrebna za vsakodnevno hrano?

Odgovor bi moral biti pritrdilen. Zato nam govore različna dejstva. Nedvomno je, da ima človeško telo velike koristi od zelenjave. Poudariti moramo, da zelenjava vsebuje 70—90% vode, do 2% beljakovin, od 2,5—12% ogljikovih hidratov, do 0,5% maščob, do 2% rudniških snovi in to železa, kalija, kalcija, magnezija, fosforja in dr. ter vitaminov vseh vrst (A, B, C, D, E, in dr.), ki jih ne dobimo z drugo hrano v zadostni količini in ki so zelo važni za pravilno delovanje našega telesa. Uživanje zelenjave pospešuje rast kosti, tkiv in tvorbo krvi. Njeno pomanjkanje povzroča nerednosti v delovanju telesa, telo postane neoporno proti nalezljivim boleznim, pojavlja se krvavitve dlesni, majanje zob, slabljenje vida in živčne bolezni. Vemo, da zelenjava koristi tudi pravilni prebavi, ker celuloza v njej pospešuje delovanje črevesja.

Zelenjava, posebno če je mlada in ni trpela suše, je osvežujoča, aromatična in bolj kot je zelena, več vsebuje vitaminov in rudniških snovi. Uživajmo jo svežo, ker s kuhanjem uničimo vitamine, ki se deloma z rudniškimi snovmi vred topijo v vodi, v kateri se zelenjava ku-

Štirje modeli lepih in praktičnih oblek za vsako priložnost: za urad, za obiske in sprehode ali za večerne prireditve.

ha in jih tako izgubimo.

Takoj na prvi pogled bomo opazili različne zanimivosti. Ohrvot in cvetača vsebujeta dosti kalcija in fosforja, ki sta potrebna otrokom za rast. Špinača vsebuje precej železa, ena srednje debela sladka paprika zadošča dnevni potrebi vitamina C.

Pri nas zelenjave ne uživamo še v zadostni meri. Po statističnih podatkih je razvidno, da se razlikuje poraba od meseca do meseca in da je večinoma kampanjska. Ljudje jedo, kar dobe na trgu, ne upoštevajoč dejanske potrebe telesa.

Posebna pozornost velja paradizniku, katerega bi morali uživati najmanj dvakrat tedensko. Njegova vrednost pri nas še ni dovolj upoštevana. Ker vsebuje dovolj vitaminov, bi ga bilo treba uživati tudi pozimi. Zato bi ga morali hraniti v slanici, v kislu, konzervirati v celih kosih, ali pa kot paradiznikov sok, ker pri tem ohranimo vitamine.

Prav tako bo treba propagirati kisanje, konzerviranje in hranjenje zelenjave v shrambah, kletih, v zasilnih in v razsolu.

Dnevno sta potrebna dva obroka zelenjave za vsakega človeka. Računajmo da en obrok vsebuje 12

dkg. Za prehrano ene osebe je potrebno obdelati 80 m² vrta.

Raziskovanja prehranbenih potreb človeka so ugotovila točne količine posameznih živil, ki jih rabi človeško telo. Zaradi zastarelih časih mezdtravih navad v prehrani, človek povprečno uživa premalo zelenjave. S tem njegovo telo ne dobi vseh snovi, ki jih potrebuje, nastopijo bolezni in druge motnje. Z vmo te pomanjkljivosti, utrjujemo zadostno uporabo zelenjave odprsi zdravje in krepimo sposobnost našega telesa za vsakdanje delo.

Ing. M. Orel

Kako ohranimo hranilne snovi v zelenjavi

Da bi zelenjava ohranila vredne snovi, jo moramo pri pranju imeti čim manj v vodi. Če je ovela, je dovolj, da jo samo poskropimo. Pred uporabo jo moramo dobro odcediti. Ko jo zabelimo, porabimo toliko olja in kisa, da pokrije samo liste.

Po navadi zelenjavo zavijemo v papir ali hranimo v večjih količinah, tako da ne pride v dotik z zrakom, ker bi pri tem nekatere hranilne snovi oksidirale.

Zelenjava se daje kuhati v vrelo vodo in to v čim manjšo količino, ker se itak kuha v sopari. Pri tem mora biti lonec pokrit.

Sekljanje zmanjša hranilno vrednost zelenjave, ker se izgubi vitamin C, za to jo po navadi trgamo v kose, primerne za uživanje.

DROBNI NASVETI

Fižol se mora kuhati v mehki vodi, deževnici. Dodatek jedilne sode se ne priporoča, ker s tem zmanjšamo vrednost fižola.

Mleko ni dobro predolgo kuhati, dosti je, da zaklupi. Z gretjem uničujemo vitamine v mleku.

Krompir je bolje, če se kuha v sopari, tako da denemo na cedilo, to pa nemojmo v lonec z vodo, tako da njegov gornji rob obliči narobu lonca. Seveda lonec mora biti pokrit, da para ne uhaja. Tako krompir v krajšem času skuhamo in ohranimo vitamine.

Mehke in gladke roke ti postanejo, če jih po vsakem domačem opravilu n. pr. umivanju posode natreš z mešanico glicerina in limonovega soka.

Jasna, bleščeča polt je znak pravega delovanja žlez in prebavil. Torej polagaj važnost na pravilno prehrano in prebavo.

BORBA PROTI DAVICI

Davica ali difterija je zelo nevarna nalezljiva bolezen, ki se prenaša od človeka na človeka. Za to bolezen obolijo navadno otroci, pa tudi starejšim ne prizanaša. Potvrdovalci davice je posebna klica, ki se imenuje bacil difterije. Ta bacil se naseli po navadi v sapniku, nosu, lahko pa tudi kje drugje in od tam pošilja svoje strupe v telo.

Povsod se kaže, da davica poje ma in jo je vedno manj. Pred obolenjem se lahko zavarujemo na dva načina: Prvič izogibamo se vsakega stika z bolnikom in bacilonosci in drugič, da napravimo telo odporno, da ga difterični bacil ne more okužiti in s svojimi strupi poškodovati. V prvem primeru se moramo izogibati bolnikov in bacilonoscev. Bolnikom se je lahko izogibati, ako jih poznamo, prav tako bacilonoscev. Zato moramo vse primere prijaviti in bolnike osamiti — izolirati. Težko ali praktično sploh nemogoče pa se je izogibati bacilonoscev, ker jih ne poznamo. Bacilonosci v največji primeri sami ne vedo, da so raznašalci klic, ker se ne čutijo bolne. Zato nam preostaja kot najzaneslivejši način varovanja pred davico, da svoje telo napravimo odporno, nesprejemljivo. Imamo pripomočke, ki nas napravijo sposobne, da dobimo to odpornost. Sredstvo je zanesljivo in lahko rečemo, da bo obolen za davico samo oni, ki jo noče preprečiti.

Človek je lahko že po naravi odporen proti tej bolezni. To velja največ za odrasle ljudi in tudi za otroke do 3. meseca, če ga mati doji. Potem pa ta odpornost popušča in so otroci manj odporni v življenjski dobi od 3. do 5. leta. V tej dobi tudi največ otrok oboli za davico, zato jim moramo dati umetno odpornost, kar dosežemo s cepljenjem — vakcinacijo proti tej bolezni.

Cepljenje proti kozam nam je siljenega, zato so brez ozira na obnavljanje dokaz, da se s cepljenjem moremo zaščititi pred obolenjem. Narodi, pri katerih cepljenje ni obvezno, še vedno trpijo za to bo-

lezni. Pri nas in v državah, kjer se mora vsaka oseba v življenju nekolikokrat cepiti proti kozam, je ta bolezen popolnoma izginila. Verjetno bo tako tudi z davico, ako bodo povsod uvedli zaščitno cepljenje.

Odpornost pri cepljenju dosežemo s tem, da dajemo človeku snovi, ki proizvajajo v njem obrambna sredstva proti difteričnemu strupu. Organizem v tem primeru sam proizvaja obrambna sredstva. Takšen organizem oboli v manjši meri, če tudi se okuži, ker kliči nalete v organizmu na že pripravljene protistrupe. Paziti je na naslednje: od dneva cepjenja pa do takrat, ko organizem postane odporen proti davici, mora preteči določen čas. Zato je treba cepiti otroke predno pride v nevarnost, da se lahko okuži. V času od cepjenja pa do takrat, ko organizem postane odporen, otrok lahko vseeno zbolí za davico. To obolenje pa seveda nima nobene zveze s cepljenjem, ker je okuženje nastalo prej, ko je organizem začel proizvajati protistrupe. Ugotovljeno je, da v prvih 5 do 6 tednih po izvršenem cepljenju 90 % cepljenih postane odpornih proti davici, po 8 tednih pa že skoraj vsi.

Končno ne smemo pozabiti, da dobra in pravilna hrana, vsa snaga svež zrak in sonce, telesna vaja že od prvega leta starosti v veliki meri koristijo in krepijo telo ter povečujejo s tem naravno odpornost proti davici in tudi proti ostalim boleznim. Najuspešnejše sredstvo je brez dvoma cepljenje. Ako bomo otroke cepili in izvajali vse druge mere, bo tudi pri nas davice vedno manj.

Zavedajmo se, da je cepljenje za naše otroke nad vsa koristno in potrebno. Cepljenje je obvezno, to da ne bi bilo prav, da bi prinašali k cepljenju svoja malčka le za to, ker bi smatrali cepljenje nekaj prijetnega, zato so brez ozira na obnavljanje dokaz, da se s cepljenjem moremo zaščititi pred obolenjem. Narodi, pri katerih cepljenje ni obvezno, še vedno trpijo za to bo-

Hugo Ruess

Neke receptov za pustni čas

Dunajski flancati: zmešaj 34 dkg moke, 14 dkg zdrobljenega surovega masla, 3 rumenjake, malo soli in toliko smetane, da bo testo lepo rahlo a ne mehko, in žličko sladkorja. Dobro predelaj na deski. Počiva naj le pol ali četrt ure. Razvaljaj ga za nožev hrbet debelo a ubodcem naredi oblike ter ocvri v vroči masti. Posipaj jih s sladkorjem in zraven daj toplo marmelado.

Cvrte miške: potrebujemo 42 dkg pšenične moke, 3 dkg kvasa, 14 dkg masla, 8 dkg sladkorja, 2 celi jajci, 2 rumenjaka, kavno žličko soli, nastrgamo limonovo lupino, malo ruma in po potrebi mlačnega mleka. Iz tega napravimo testo na tale način:

Kvas zmešamo v mlačnem mleku z dodatkom ščepca sladkorja, malo moke, stepemo gladko ter pustimo vzhajati na toplem prostoru. Medtem stepemo razstopljeno maslo s sladkorjem, dodajamo polagoma rumenjake drugega za drugim in tudi ostale dodatke, nakar zmešamo z vzhajanim kvasom in zgnetemo dolgo, da se odloči od rok in posode. Testo mora biti zelo mehko, temo v gladko testo. Gnetemo tako na koncu mu dodamo 10 dkg rozin ter ga pustimo vzhajati v posodi, kjer smo ga zamesili, oziroma stepili. Pustimo, da vzhaja še enkrat tako visoko. Tedaj razbelimo 2 prsta masti ali olja v toliko, da zavrti ob dotiku z mokrimi vilicami. Nakar začnemo vlagati male cmoke

iz testa, ki jih zajemamo z žlico. Žlica je treba vedno namakati v vroči masti. Ocvremo jih na vse strani zlatorumeno, jih odcedimo in potresemo s sladkorjem.

Krofi: moka in vsi dodatki ter vsa posoda, ki jo uporabljamo mora biti topla, a ne vroča. Testo mora biti dobro stepeno, da je gladko in se loči od kuhališnice. Testo naj ne vzhaja, marveč naj samo počiva četrto ure. Tedaj ga zvaljamo pol prsta na debelo. Na eni polovici samo naznačimo kroge v primeru 6 cm, na drugi polovici pa jih zrežemo. Vsak naznačen krog damo za lesnik marelčne marmelade, nakar pokrijemo z izrezanim krogom, ki ga položimo narobe in takoj nalahko zatisnemo naokrog. Te dvojne kroge izrežemo z manjšim vbodom ter jih položimo na segrebo, s prtom pogrnjeno in z moko potresemo desko. Prostor, kjer delamo krobo vzhajajo. Mast v kateri jih je, mora biti enakomerno topla. Krofi naj na pokritem prostoru ocvremo, ne sme biti razbeljena, vendar pa dovolj vroča. V mast jih devamo obrnjene narobe. Ocvremo jih pokrite, dokler spodnja stran ne zarumeni, nakar jih obrnemo in jih ocvremo odkrite do konca. Nato jih odcepimo in posipamo s sladkorjem.

Za krofe rabimo: 60 dkg moke, 4 rumenjake, 1 celo jajce, 8 dkg surovega masla, skodelico kisle smetane, nekaj žlic ruma, 12 kock sladkorja, 2 dkg vzhajane kvasa in nekoliko mlačnega mleka.

Moda nam že prinaša prve spomladanske modele. Na sliki vidite priljubljeno dvodelno obleko, temne barve, okrašeno z belimi črtami.

Lev Nikolajevič Tolstoj:

Morski volk

Náša ladja se je zasedrila na afriški obali. Od morja je pihljajl svež veter. Proti večeru pa je nastala neprijetna sprememba. Ozračje je postalo mahoma dušljivo, iz saharške pušave pa je začel udarjati žgoč zrak kakor iz žarečega ognjišča.

Pred sončnim zahodom je odšel kapitan na palubo in odredil kopanje. Nekaj mornarjev je spustilo v vodo ladijsko plahto, iz katere so napravili nekakšno primitivno kopalno kad.

Na ladji sta bila med nami tudi dva fanta, ki sta skočila v morje prva. Plahota jima pa kmalu ni zadostovala več, zato sta odplavala na široko morje.

Kakor jegulje sta švigala po vodi, in z vsemi silami, ki sta jih imela, sta plavala h kraju, kjer se je zibala pristanišna obala.

Eden izmed fantov, ki je spočetka prehitel svojega prijatelja, je začel polagoma v svojem tempu popuščati. Fantov oče, stari kanonir, je gledal s palube ponosno na svojega sina. Ko pa je sin začel pešati, ga je vzpodbujal s klici: »Ne daj se, Milko! Naprej!«

Naenkrat pa je na palubi nekdo zakričal: »Morski volk! Vrnita se!« je klical kanonir. Toda fanta ga nista slišala, plavala sta naprej, kričala in se smejala še bolj veselo kot prej.

Smartnobladi topničar je gledal oba otroka z grozo. Mornarji so spustili v vodo čolna, skočili vanj in veslali fantoma naproti z vso silo. Toda bili so daleč od fantov, ko se jima je morski volk približal na dvajset stop.

Fanta nista slišala klicev s palube, pa tudi morskega volka nista videla. Ko pa se je eden izmed njiju okrenil, smo zaslišali prodoren krik. Zdajci sta plavala vsak na svojo stran.

Ta vzklik je prebudil topničarja, da se je dvignil in stekel k topovom. Obrnil je ustje topa, se vlegel podenj, nameril in prižgal vžigalnik. Mi vsi, kočkor nas je bilo na pa-

lubi, smo čakali z grozo na to, kaj se bo zgodilo.

Izstrelek je zagrmel. Opazili smo, kako si je topničar zakril z rokama obraz in padel brezmočno na top. Gost dim je zakril za trenutek pozorišče te napete drame, tako da nismo vedeli, kaj se je zgodilo s fantoma in morskim volkom.

Ko pa se je dim nad valovi razpršil, je bilo slišati od vseh strani šepet, ki se je ojačil, dokler ni izbruhnil v radostne vzklike.

Na valovih se je zibal rumen trebuh morskega volka.

Čez nekaj minut je priplul čoln k fantoma in ju prepeljal na ladjo.

★

Izlet v Trento

V Tolminu je zabrněl kamion, v katerem sem sedel jaz in trideset mojih sošolcev. Ze se je premaknil in odbrzel proti Volčam, prekoračil Sočo in vozil dalje ob njenem desnem bregu. Namerjeni smo bili v Trento in k izviru Soče. Peljali smo se mimo Kobarida, kjer smo videli gradbišče nove mlekarne. Še smo se vozili nekaj časa in naenkrat zagledali v hribu slikoviti slap Boko. Pot nas je nato vodila skozi Bovec in ob Soči proti Trentu. Cesto so obdajale visoke gore, ponekod pa je bila goličava. Dospeli smo v Trento, kjer smo si ogledali hišo, v kateri so v starih časih topili železo. Nato pa smo se napotili gledat dom znamenitih gorskih vodnikov in lovcev. Hiša stoji blizu cerkve. Na njej je napis: Anton Tožbar. Stopili smo v vežo. Na stenah je bilo veliko rogov gamsov in smrkov. Naštel sem jih nad osemdeset. Tu je bilo tudi več slik lovcev in živali, največ gamsov. Zena, ki oskrbuje hišo, nam je pripovedovala o življenju lovca Tožbarja. Polni vtisov smo zapustili hišo. Pot nas je pripeljala mimo velike zbirke alpskih cvetlic, to je velik vrt, ki se imenuje »Julijana«. Nato smo odšli v planinski dom Jalovec, od tod pa k izviru Soče. Občudovali smo vodo, ki teče iz kotanji, nato pa si utirala pot po strmih skalah.

Ta izlet mi bo ostal večno v spominu. Saj je bil tako lep. Napisal Radko Šavli iz Zatočmina

★

Lešniki

Bela hiša sred vasi, v hiši je živjela vse dni; v njej obzorja se jasno, ključke k znanosti delijo.

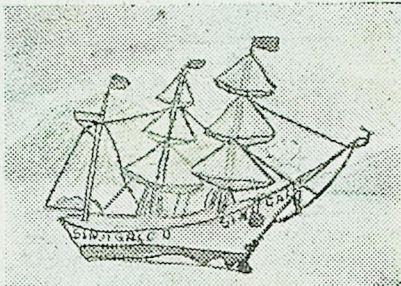
Je brez ust, a v usta hodi, rep ima, a nima glave, ko uveljavlja glad postave, vsak skrbno jo z roko vodi.

A. PUSKIN:

BARČICA

Veter z morjem poigrava, v vetru barčica že plava, čez valove že leti z jadrca napetimi, kraj otoka strmega, kraj gradu visokega; v lukni topi zagrmé in pristati ji velé.

Od ognja njenega, poglej, žari kar pol neba, a radi njega ni doslej še bilo plat zvona.

BARČICA PO MORJU PLAVA
Narisal LAH ANTON iz Sv. Trojice

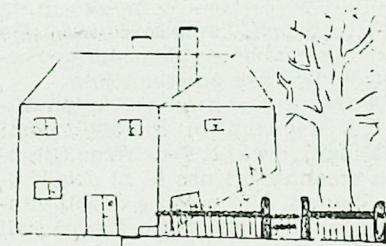
★

Mačeha in pastorka na odru v Dekanih

Mladinska skupina dramske sekcije iz Dekanov je v nedeljo nastopila z mladinsko igro »Mačeha in pastorka«. Igralci so bili dijaki naše gimnazije, člani PD »Jadrana«. Igro je režirala tov. Benčina.

V dvoranji je bilo veliko mamic, otrok in tudi odraslih ljudi. Igralci so se dobro predstavili in takoj pritegnili pozornost vseh. Nekateri so nastopili že lani v spevoigr »Kresniček« in smo v njih gledali bodoče igralce našega amaterskega odra. Kar pridno se izpopolnjuje: Marija, Dinu, Edvina, Bruna in drugi! Želimo vas videti še letos na odru s kakim daljšim delom.

★

HIŠA, KJER STANUJEM
Narisala VILHAR KATJA, Postojna

★

RESITEV SESTAVLJENKE
IZ PREJSNJE ŠTEVILKE
1) Bled, 2) petla, 3) plot, 4) plug, 5) gora, 6) Sava, 7) dolg.

★

RESITEV LEŠNIKA
Ura

Posta strica Mike

Tudi ta teden se je kot vsakokrat nabralo v moji mapi veliko število pisem. Zato vam moram, dragi mladi prijatelji, kar takoj povedati, da ne smete biti žalostni ali celo morda hudi, če ne bom mogel danes prav vsem odgovoriti. Lepo potrpite in počakajte, kajti — saj to prav dobro veste — enkrat boste že vsi prišli na vrsto!

No, in med temi mnogimi pisemci, ki zdaj ležijo pred menoj, je med prvimi priromalo pismo naše stare znanke in prijateljice — BEČAJ JOŽICE iz CAJNARJEV. Zelo lepo je tvoje pismo, Jožica in res mi je zelo ugajalo. Veseli me, da ste bili z znankami zadovoljni. Za lepe letnice in križanko pa — hvala lepa! Skrbno sem jih spravil, veš! Vsem našim malim prijateljem moram sporočiti prav lepe pozdrave, ki vam jih je poslala naša Jožica. Za vaše povabilo se najlepše zahvaljujem ter upam, da se bom kmalu oglašil tudi pri vas. Tako, tole pa velja za našo tržaško prijateljico — Ondino Majcen! Besede, ki jih boš zdajle prebrala, ti je namenila Jožica Bečaj iz Cajnarjev.

Draga Ondina, tvojega pozdrava sem se zelo razveselila in sem sklenila, da ti bom napisala pismo kar v našem koticu. Opisala ti bom svoj rojstni kraj, da boš vedela, kje je pravzaprav naša vas — Cajnarje.

Moj rojstni kraj Cajnarje leži v dolinici. Ljudje v naši vasi se največ bavijo s poljedelstvom in živinorejo. Okoli vasi so hribi, po pobočjih pa leže vasi, ki štejejo komaj 10 do 20 hiš. Blizu vasi imamo velike gozdove, v katerih sekajo les. Kamioni ga vozijo do naše najbližje postaje, kjer je železnica. Okoli vasi pa žuborita dva potočka, ki se zlivata v Cerkljsko jezero. V naši vasi imamo pisarno, točilnico, zadrugo, pošto in šolo. Sedaj pa gradimo zadrugni dom.

Našo šolo obiskuje 344 otrok. Zelo radi imamo našega učitelja. Trudi se z nami, njegov trud pa mu vračamo s pridnim učenjem. Kaj pa ti? Vem, da si tudi ti pridna v šoli. Pri nas poleti večkrat prirejamo izlete. Zato te vabimo, da nas prideš za nekaj časa obiskat v Cajnarje. Skupaj bi šli v Iški Vintgar in si ogledali, kakšna čuda je tu ustvarila narava. Šli bi si ogledat Postojno in Postojnsko jamo. Če boš lahko prišla, nam piši, veš? Prejmi iskrene pozdrave od cajnarskih pionirjev in od mene.

No, pojdimo dalje. Na vrsti je pismo našega mladega prijatelja iz HRASTIJ pri PIVKI — MIRA VADNJALA. Kot vidim, Miro, se prav resno baviš s pesnikovanjem. Moram ti povedati, da imaš precej smisla za to. Res je, nekatere pesmice niso popolnoma brez stilističnih in obli-

kovalnih napak, toda v glavnem so prav prijetne. To velja tudi za azenjo, ki si mi jo poslal. Nekoliko je bom še popravil, nato pa jo bom objavil v našem koticu. Velja?

Lz BUKOVJA pri Postojni sem pred kratkim prejel pismo dveh pridnih pionirk — MILKE MAGAJNA in FANCI PETKOVSEK. Milka in Fanci sta namreč pridni raznašalki našega lista in bi se zelo radi vključili v pisano družbo naših dopisnikov. Z velikim veseljem vaju sprejemamo, Milka in Fanci! Prepričan sem, da so takega mnenja tudi vsi naši mladi prijatelji iz koticov. Upam, da se boste še kdaj oglašili s kakšnim vajinim prispevkom!

Iz CAJNARJEV mi je topot pisala še ena pionirka. To je naša stara znanca — ZUPANČIČ ANI. Vse tvoje želje in naračila, Ani, sem vestno izpolnil in upam, da zdaj zopet v redu prejemáš naš list. Tvoja križanka »Srca« mi je zelo všeč. Žal pa je prevelika za naš kotic. Pošlji mi prihodnjič kakšno manjšo. Veš tako, ki bo imela največ sedem kvadratov v eni vrsti. Sva se razumela? Veš, križanko sem kljub temu spravil, kajti, kot sem že dejal, zelo, zelo mi je všeč!

Oho, pogledajte, pogledajte! V temle pisemcu pa je pritožba! Da, da, prava pravcata pritožba! V začetku sem se kar malce prestrašil; kaj neki bi se moglo takega zgoditi, da se moji mali dopisniki pritožujejo? Toda, ko sem prebral v pisemcu podpis BOLE EMICA iz HRENOVIC, sem takoj vedel, za kaj gre! Da, da, Emica, tisti šaljni škrat je kriv vsega! Toda, danes se je bolj odrezal, kajne?

Ze večkrat sem slišal, da so naši mladi dopisniki vneti smučarji in sploh športniki! No, topot sem dobil v pismu — črno na belem — dokaz o tem! Cujmo, kaj je napisal KOVAC FRANC iz PLANINE!

7. februarja je bilo šest pionirjev iz Planine na Blokah na smučarskem tekmovanju za okraj Postojna. Vozili so nas z avtobusom. Pionirji smo tekli 800 metrov po ravnini. Od planinskih tekmovalcev je zmagal starejši mladinec Miha Pungartnik. Lepo je bilo in še si želimo takšne prireditve!

Za danes se bomo, dragi koticarji, poslovili, vsi tisti pa, ki topot misle pričakali odgovora na pismo, si natančno ogledajte naš kotic in prihodnji številki! Saj veste, da vas stric Miha ne bo pozabil! Prej ali slej se bo vsakega spomnil!

Narisal ŠAVLI RADKO iz Zatočmina

JOJAN SINKO

Zjutraj je letalo britanske zrakoplovne družbe zapustilo Bombay brez lažnega Sturta Masona in brez londonskega agenta, ki mu je Agatja velela počakati v Bombayu še štiriindvajset ur.

Ko se je vračala v hotel, da bi legla za nekaj kratkih ur k počitku in nabrala novih moči za nadaljnji lov za beguncem, je v pristanišču zadonela sirena britanske potniške ladje »Wallese«. Carinski in sanitarni uradnik sta se s svoje motorne ladje pavzpela na krov, da izvršita običajni pregled. Vsi so postali pozorni na mlado črnolaso lepoticco, ki se je prebrnila v ospredje in jih pričela priganjati pri pregledu. Zelo se ji je mudilo na kopno...

Agatja Semjonovna Popova ni slišala piska sirene. V svojo sobo je prišla kakor mesečna. Pozdravov vratarja in hotelskih boyev sploh ni opazila. Njeni možgani so vročeno premlevali le eno misel: če danes ne najde sledi za beguncem, potem je bolje, da sploh ne stopi pred oči polkovnika Josifa Fjedoroviča Kudrnjaceva, konzula in poveljnika izpostave NKVD v Pekingju ter vodje sovjetske tajne službe na Daljnem Vzhodu!

Zato ga mora dobiti v pest za vsako ceno in sicer še danes!...

2. poglavje
NA VARNEM

Kmalu po prihodu v hotel je bila Agatja Semjonovna Popova na delu. Ogleduhi, ki jih je razposlala, so zastražili vse izhode iz Bombaya: železniške postaje, ceste, letališče in pristanišče. Poleg tega so stikali njeni ogleduhi tudi po mestu. Računata je s tem, da ji lažni Stuart Mason ne more

daleč pobegniti. Vedela je namreč, da nima denarja, ki bi mu omogočil daljše potovanje. Ni pa vedela, da se je medtem njen begunec že sestal v nekem manjšem hotelu na Malabar-Hillu z mehiško pevko Dolores Armendariz, o kateri je mislila, da je na Sumatri. Tudi tega ni vedela, da je imela Dolores v svoji torbici vse svoje prilhanke iz Singapura, ki bi zadostovali tudi za majhno potovanje okrog sveta. Pijani mornarji v singapurskem »Morskem vragu« niso skoparili z denarjem, če je pela po njihovih željah.

Dolores ni bila prav nič razočarana, ko ji je Ivan po burnem in prisrčnem svidenju razodel vso resnico o sebi. Narobe, vsa stvar je vzbudila v njej pustolovsko žilico in

odločila sta se za beg pred maščevanjem Agatje Samjonovne Popove v osrčje Indije, kjer ne bo nihče kalil njune sreče. Iz previdnosti sta najela v hotelu samo eno sobo in še to pod njenim izmišljenim imenom.

Zvečer se je ustavil pred bivšo Viktorija Terminus železniško postajo v Bombayu avto, iz katerega je izstopil starejši gospod v beli tropski obleki. Spremljala ga je mlada črnolasa lepoticca, verjetno njegova hči, saj mu je ljubeznive pomagala iz avta in ga podpirala tudi na poti do brziavice, ki je stal na prvem tiru. Tukaj je gospod z njeno pomočjo vstopil v vagon prvega razreda. Sofer je za njima prinesel prtljago in čez nekaj minut je zvonjenje zvonca na peronu oznanilo odhod brzovlaka osrednjeindijskih železnic v osrčje Indije. Se enkrat je zadonel zvonec, ki ga ni mogel preslišati noben potnik, sprevodnik je iz varnostnih razlogov zaklenil čez noč vrata vagona prvega razreda in vlak je v počasni vožnji zapustil Bombay in njegovo industrijsko področje.

Če bi videl sprevodnik zvečer vstopiti v Bombayu starejšega gospoda v spremstvu mlade črnolase dame, bi zjutraj debelo pogledal, ko bi opazil, kako se je čez noč starec znatno pomladil. Ostveli lasje, brki, brada in očala so namreč izginili z njegove glave. V kupeju, ki se je dal čez noč preurediti v spalni prostor, je sedel lažni Stuart Mason roko v roki z Dolores Armendariz v živahnem pogovoru s nekim Britancem, ki je že deset let prebival v Indiji, kamor je pobegnil s svojo dediščino v žepu pred histerično ženo. Ker je tudi on potoval v Khandawo, kamor sta bila namenjena Ivan in Dolores, ju je povabil v goste v svoj bungalov. Zaljubljeni parček se mu je namreč takoj prikupil. Sana je živel v svojem bungalovu blizu Khandawe — tako je pripovedoval — v družbi z mlado Indijko, ki mu je bila gospodinja in ljubica obenem. Ko se je bo naveličal — je pravil — si bo vzel drugo, žensk je vendar dovolj na svetu, ženije pa naj se norel, on sam se ne bo nikoli več, odkar je prišel k pameti. V isti sapi ju je povabil na lov na tigra in obljubil, da bo lastnoročno ustrelil za Dolores tigra z najlepšim kožuhom.

Pravzaprav ga je bilo zabavno poslušati in Ivan mu je bil s svojo spremljevalko hvaležen, ker jima je s prijetnim, — včasih tudi brezsmiselnim — kramljanjem krajšal čas. Obraz se mu je svetil v nešteti znojnih kapljicah, rdeč nos pa je izdajal, da je že precej viskija steklo po njegovem grlu.

Mladinska ljudska univerza in mladina

Kmalu po začetku šolskega leta 1952/53 je na postojnski gimnaziji organizirala Mladinska ljudska univerza redna štirinajstrednja predavanja. Naziv »mladinska« ni morda preveč točen, ker se mladina bolj malo ukvarja s predavanji (mislim, da bolj malo predava), se pa teh predavanj množično udeležuje. Zelo pa pogrešamo predavateljev iz vrst dijaštva, čeprav bi dijakom pripravila dvojno moralno zadoščenje. Pri pripravi predavanja bi se namreč intenzivneje izobraževali, hkrati pa bi se utrjevali za samostojne nastope. Stvar je do neke mere razumljiva, saj vsakega muči negotovost, kako bo njegovo predavanje sprejeto pri publiki. Vse to so začetne težave. Dijski predavatelji bodo lahko v poznejšem življenju nedvomno ugotovili, da so jim ta predavanja zelo koristila in da je bilo vredno premagati težave. Zlasti bi bilo potrebno, da bi višješolci malo bolj aktivno posegali na to področje.

Zelo pogrešamo na predavanjih udeležbo vajeniške mladine. Predavanja Mladinske ljudske univerze nikakor niso dolgačasna, saj obravnavajo družbeno in gospodarsko problematiko naše države, socialna vprašanja, kulturno življenje in udeležbo naših ljudi, vse panoge znanosti in vrsto drugih vprašanj in problemov. Vzemimo samo na primer predavanje dr. Milana Rakočevića, ki je s svojo vzgojno temo: »Mladina in kriminala« zelo navdušil poslušalce. Takih primerov je vse polno, toda kljub temu pri vajeniški mladini ni odziva.

Pri izbiri predavanj smo imeli zelo srečno roko. Kot že rečeno, smo se omejili na politična in na znanstveno-vzgojna predavanja, oziroma na snovi, ki mladino najbolj zanimajo (zgodovina, geografija, arheologija, umetnost itd.).

V bodoče ne mislimo prirediti posameznih predavanj iz neke snovi, temveč neko snov obdelati z več predavanji. To bi privedlo, če bi se uveljavilo, do vrste ciklusnih predavanj s posameznimi področji, s čimer bi dosegli bolj zanimivo vsebino.

Letos so v Postojni ponovno ustanovili vajeniško šolo. Zdaj imamo priložnost, da vajence s prepričevanjem le privedemo na predavanja. To je zlasti naloga tukajšnjih profesorjev. Mladinska ljudska univerza bo postala res važen faktor pri izobrazbi, če bo zajela vso našo mladino.

Stanko Čehovin

Ples v Sežani

(PLES, KI NAI BI BIL VZGOJEN)

Sežana je, kakor vemo, v zadnjih mesecih tako napredovala, da ima v hotelu Triglav plesno dvorano, orkester in redne nedeljske plesne, od katerih bi človek pričakoval lepšega razvedrila, kot ga v resnici nudi.

Mladi ljudje mnogo in radi plešejo. To je stara ugotovitev, ki se je, kjer koli je bilo v njej govora navadno zaključila z razglabljanji o tem, kako naj bi se mladina med svojo najljubšo zabavo tudi vzgojila.

Nismo navajeni, da člani orkestra med plesom mečejo med plesalce razne nekulturne, ali, kakor pravimo »neslane« opazke, ali pa celo obšipavajo plesalke s kakimi »kozami« in to brez vzroka.

Če bi to, Nino tako dobro obvladal boben, kot obvlada zbirko neslanih opazk in spolzkih »vicev«, ki jih posreduje mladim ljudem med plesom oz. med odmorji, potem se ni bati tako pogostega menjavanja ritma in takta med plesom.

Nazadnje samo še to. Sežana je precej veliko mesto. Primorci pa smo tako navdušeni za dober in lep ples, da se zanj pripeljejo celo z vlakom iz bližnjih vasi: kaj bi res ne mogli tudi v Sežani misliti na kakega plesnega vodjo. Če že ne na poklicnega učitelja, ki bi namesto nemoralnih zgodbic stov. izza bobna, v odmorih povedal nekaj o pravilni plesni držji in plesni smeri. Saj smo skromni. Če bi plesalci vedeli samo o teh dveh stvareh nekaj malega, bi bil naš ples veliko lepši. Bil bi vsaj soliden. Tako pa...

Ljubitelj estetskega plesa.

V SMUČARSKEM DVOBOJU KOPER — TRST SO ZMAGALI KOPRČANI

Tradicionalni smučarski dvoboj Koper — Trst se je v nedeljo v Črnem vrhu nad Idrijo končal z zmago Koprčanov, ki so si v teku na 6 kilometrov priborili že drugič prehodni Pavletičev pokal tržaškega Planinskega društva. V veseljalomu, na nekaj manj kot tisoč metrov dolgi progi z višinsko razliko 200 metrov, pa so koprski smučarji osvojili medalji za prvo in drugo mesto.

Radio Koper

SOBOTA 27. II.: 14.15 Šport doma in po svetu; 14.40 Priljubljeni samospevi slovenskih skladateljev; 17.45 Dalmatinske narodne pesmi; vmes, igrajo za židano voljo in ples; 18.15 Zabavni orkester in marsikaj 21.00 Od melodije do melodije; 21.30 Izbrano cvetje z domače grede; 22.00 Z mikrofonom po Primorskem: V delovnem kolektivu cementarne Anho-vo. — NEDELJA 28. II.: 8.30 Za naše kmetovalce; 9.15 Andersen »Juha od špila«; 13.30 Poročila; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Z mikrofonom po Primorskem; 16.00 Rezervirano za tekmovanje mlad. zborov; 16.30 Nedeljski promenadni koncert; 17.00 To je Jugoslavija, narodne pesmi in plesi. — PONEDELJEK 1. III.: 11.30 Žena in dom; 13.45 Lahka in zabavna glasba; 14.30 Kulturni razgledi; 14.40 Skladbe slovenskih avtorjev, poje moški zbor Fr. Prešeren iz Kranja; 17.00 Melodije starega Dunaja; 17.40 Siptarske narodne pesmi; 18.15 Pisan ponedeljkov mozaik; 22.00 Plesna glasba. — TOREK 2. III.: 13.45 Lahka in zabavna glasba; 14.30 Kulturni razgledi; 17.38 Zborovske skladbe jugoslovanskih skladateljev poje moški zbor CDJLA iz Beograda; 18.30 Za razvedrilo vam bosta igrala orkestra B. Ette in E. Hauptz; 20.00 G. Donizetti: »Don Pasquale«, drama buffo v treh dejanjih, izvajajo solisti, zbor in orkester italijanskega radia v Tu-

rinu, dirigira M. Rossi. — SREDA 3. III.: 11.00 Šolska ura: Ob obletnici srbske vstaje; 14.30 Od Triglava do Jadrana; 14.40 Samospevi B. Ipavca in H. Volariča poje Ileana Bratuzeva, pri klavirju Marjan Vodopivec; 17.00 V ritmu valčkov in polk, vesel spored za naše starejše poslušalce; 18.15 Za vsakogar nekaj; 21.00 S knjižne police: Balzac: Blišč in beda kurtizan; 21.30 L. v. Beethoven: Karvet v A-molu, op. 132, izvaja kvartet Busch; 22.16 Plesna glasba. — CETRTEK 4. III.: 13.15 Lahka in zabavna glasba; 14.30 Vprašanja, ki vas zanimajo; 14.40 Baritonist K. Kamušić poje medijunske narodne pesmi v priredbah Iva Floga; 17.30 Zabavne melodije izvaja na klavir Mojmir Sepč; 18.30 Glasbena kronika; 22.00 plesna glasba. — PETEK 5. III.: 11.00 E. Grieg: klavirski koncert v A-molu; 11.30 Emisija za djecu; 14.30 Kulturni razgledi; 14.40 Priljubljene narodne pesmi poje vokalni tercet ob

spremljavi A. Stanka; 17.15 Zabavna glasba vam bodo izvajali znani orkestri; 18.15 Solisti ljubljanske opere poje operne arije; pri klavirju D. Svára; 21.00 Slušna igra: Bor-Klasine: »Vesna«; 22.00 V ritmu zabavne in plesne glasbe, sodelujejo jugoslovanski orkestri in ansambli.

MALI OGLASI

TUL MILAN pok. Jožefa in Babič Ivane, rojen dne 16. 4. 1922 v Kortah, pošta Izola, je izgubil osebnostno izkaznico, izdano od občinskega ljudskega odbora Izola št. 4187/14176, in jo razglašajo za neveljavno.

MIKAC ANTON, mehanična delavica pri »Vinosadu« v Kopru, prodaja traktor znamke »Fordson« popolnoma prenovljen.

KUPIM novo ali malo rabljeno DVOKOLO. Ponudbe na upravo »Sl. Jadrana«.

Zahvala

Globoko ganjeni zaradi splošnega sočustvovanja in žalovanja ob bridki izgubi človeka in umetnika

Srečka Kumarja

se iskreno zahvaljujemo:

ljudski oblasti, ki je odredila pogreb na državne stroške in dala s tem poudarek zaslugam ljubljene pokojnice za kulturni dvig in napredek našega ljudstva;

godbi JLA iz Portoroža, ki se je udeležila pogrebnih svečanosti v Portorožu in Kopru;

pevskemu društvu »Svoboda« iz Kopra; zboru učiteljev in učiteljic v Kopru; moškemu zborom iz Kojskega, Cerovega in Anhovega; godbi iz Prvačine; pevskemu zboru tovarne pohištva v Solkanu, ki so se na svečanostih s pesmijo poslovili od pokojnika;

tov. Juliju Beltramu, predsedniku SZDL koprškega okraja, tov. Venturiniju, predstavniku Prosv. zveze, tov. Iv. Grbcu in A. Ajlecu, tov. V. Rupniku, tov. J. Janežu, tov. Vižintinu, tov. V. Mirku, tov. Kramarju, J. Stakoliču, tov. Veri Marc, tov. Fonu in ostalim, ki so na svečanostih osvetlili lik pokojnika;

vsem društvom in posameznikom, ki so darovali vence; komandantu VUJLA tov. Mirosu Stamatoviću in vsem posameznikom, ki so spremili pokojnika na njegovi zadnji poti, ali drugače izrazili svojo žalost in in sočustvovanje.

Družina KUMAR, HITI in SORODSTVO

V nedeljo 28. II. 1954 bo ob 9. uri v klubskih prostorih v Kopru, Verdijeve ulica št. 11/II (nasproti VUJLA),

REDNI LETNI OBČNI ZBOR
FILATELISTIČNEGA KLUBA KOPER

Vse člane prosimo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo

ODBOR

27. II. 1954

PLANINSKI PLES

HOTEL TRIGLAV
KOPER

Obvestilo o vstopu v likvidacijo

Obveščamo, da je

AVTOPODJETJE „ADRIA“ d.d. V KOPRU

stopilo z dnem 31. XII. 1953 v likvidacijo

Pozivamo vse upnike, da v roku 30 dni od dneva objave prijavijo svoje terjatve, dolžnike pa na takojšnjo poravnavo svojih obveznosti. Po tem roku ne bomo priznali nobenih terjatev, dolžnike bomo pa predali Okrožni arbitraži v postopek.

Dolžnike naprošamo, da zneske za poravnavo naših računov, izstavljenih do 31. XII. 1953, nakažejo na naš

tekoči račun štev. 657-T-57 pri Narodni banki
FLRJ — podružnica v Kopru

Obenem obveščamo, da je bilo dne 1. I. 1954 ustanovljeno novo podjetje z nazivom

Avtopodjetje „Slavnik“ Koper

ki ima tekoči račun pri Narodni banki FLRJ — podružnica Koper, št. 657-T-359 in prosimo, da zneske za poravnavo računov, izstavljenih po 1. I. tega leta, nakazujete na ta račun.

Zadružniki, kmetovalci!

Za spomladanska kmetijska dela si nabavite
TRAKTOR DOMAČE PROIZVODNJE

„ZADRUGAR“

PRI ORANJU VLEČE TROBAZDNI PLUG, KORISTITE GA LAHKO ZA RAZORAVANJE, IZRAVNAVANJE IN ZA TRANSPORT.

PRAV TAKO GA LAHKO IZKORISTITE ZA TRANSPORTNO SKLADSTVO Z VLEČNO SILO 7 TON.

PRODAJNA CENA DIN 2.800.000. KORISTNIKI PRAVICE REGRESA UZIVAJO PRI NAKUPU 40% POPUSTA TAKO, DA PLAČAJO DIN 1.680.000.

STALNO IMAMO NA ZALOGI POTREBNE REZERVNE DELE IN JIH POŠILJAMO INTERESENTOM NA NJIHOVO PISMENO ZAHTEVO.

ZAHTEVAJTE NAŠE PROSPEKTE IN PONUDBE. ROK PREDAJE PO DOGOVORJENI POGODBI.

VSA OBVESTILA DAJE

INDUSTRIJA MOTORA RAKOVICA KOD BEOGRADA

Telefon 56-302, telegram IND MOTOR

TELESNA VZGOJA Sport - Šah

TELOVADNE ORGANIZACIJE NA PRIMORSKEM PREGLEDUJEJO SVOJE USPEHE

Letos bodo v Postojni uredili stadion in letno telovadlišče

Občnega zbora postojnskega Partizana se je udeležilo veliko število članov in prijateljev, kar dokazuje popularnost tega društva in skrb za njegov napredek in razvoj. V resnici je Partizan eno najbolj množičnih društev, ki ima v svojih vrstah pretežno mladino. Nad 460 aktivnih članov se redno udeležuje vadbenih ur telovadbe. Ni pa ta uspeh prišel sam od sebe. Treba je bilo mnogo poštenosti in truda, pri čemer nosi levi delec mladitve telovadke kader in načelnik društva Branko Zbaničnik.

Velika ovira za razvoj društva je pomanjkanje prostorov. Partizan se vedno gostuje v telovadnici osnovne šole, ki meri le 124 m² in v kateri telovadi razen članov Partizana še 300 dijakov postojnske gimnazije. Graditev telovadnice je zelo nujen problem, o katerem bi moral razpravljati tudi MLO Postojna.

Razen telovadbe gojijo člani tudi druge športne panoge: košarko, odbojko, jahanje, smučanje, namizni tenis in šah. V košarki, ki jo goje le mladinci in pionirji, niso dosegli večjih uspehov, ker sestavljajo moštva začetniki. Uredili pa so si lepo igrišče, ki je med najboljšimi v Sloveniji. Na raznih nastopih si je moštvo sicer nabralo nekaj tehnične znanja, za doseg večjih uspehov pa bo potrebno še mnogo truda.

Odbojkaši so kljub slabšim pogojem dosegli pomembne uspehe in zasluženo osvojili naslov prvaka Primorske. Konjski šport se razvija v smislu predvojaške vzgoje. Enote JLA nudijo jahačem konje z vsopremo in je za to panogo veliko zanimanje. Društvo je organiziralo tudi dve veliki konjski dirki. Za uspešno delo na tem področju imata velike zasluge Dragomir Jordan in Stane Šuštaršič. Zelo aktivni so tudi smučarji, ki so se udeležili številnih tekmovanj in dosegli zadovoljive rezultate. Za namizni tenis je največ zanimanja predvsem med mladino, vendar je tu precej težav zaradi pomanjkanja prostorov in rekvizitov.

Društvo polaga mnogo pozornosti na pravičen razvoj mladine in je v ta namen poslalo tudi več svojih članov na razne tečaje. Tako se je pet članov udeležilo telovadnega vaditeljskega tečaja, eden smučarskega ter dva košarkaškega in jahalnega tečaja. Partizan je organiziral smučarski tečaj v Novi vasi, ki se ga je udeležilo 40 članov.

Lani je društvo dogradilo provizorij, v katerem bo razen pisarniških prostorov za sedež Partizana in druga društva tudi sejna dvorana in kopalnice. S tem so za silo rešili problem nastanitve društev, ki bodo imela v novi zgradbi svoj kotiček.

Toda društvo ne misli počivati na uspehih, ki so jih dosegli lani. Novi odbor je sklenil, da bodo letos uredili stadion in letno telovadlišče, zgradili novo školačnico in opravili še vrsto drugih manjših nalog. Lanskotletni uspehi in pohvala okrajnega odbora TVD Partizan postojnskega društvu so jamstvo, da bo tudi letošnje leto uspešno.

D. G.

Dekanski Partizan je vključil v svoje vrste večino šolske in izvenšolske mladine

Pretekli teden je bil redni letni občni zbor dekankega Partizana, na katerem so se člani pomenili o doseganem delu in napravili nekaj načrtov za prihodnje udejstvovanje. Predvsem so ugotovili, da je društvu uspelo vključiti v svoje vrste večino šolske in izvenšolske mladine. Število članov se je tako povečalo na 147.

V preteklem letu so izvedli s pomočjo koprškega Partizana uspešno akademijo, organizirali športni dan, nastopili na zletu v Ljubljani ter sodelovali pri Titovi štafeti in drugih prireditvah. Med drugim so priredili tudi množični izlet na Učko.

V diskusiji so člani ugotovili, da je v zadnjih mesecih delo nekoliko zaostalo. Glavni vzrok je v tem, da leži vse organizacijsko delo le na posameznikih in da je pri lokalnih faktorjih premalo razumevanja za Partizan. Najhujši udarec za društvo je bil odvzem dvorane, s čimer je

prenehala vsakršna dejavnost telovadcev. Novi upravni odbor je te pomankljivosti resno obravnaval in sklenil, da mora priti društvo čimprej na zeleno vejo.

Vez.

Republiško prvenstvo v patrolnih tekih je bilo letos na Blokah

V spomin vsem smučarjem — partizanom, ki so s svojimi hitrimi akcijami pozimi uničevali okupatorjeve postojanke, je Smučarska zveza Slovenije uvedla vsakoletna tekmovanja v patrolnem teku. V tej smučarski panogi morajo tekmovalci s puškami na ramah preteči dolgo progo, razen tega pa tudi pokazati svoje znanje v streljanju.

Letos je bilo republiško prvenstvo v patrolnem teku na Blokah. V prvi točki so nastopili smučarji, stari nad 50 let s svojimi odličnimi in palico v desnici. Nehote sem vprašal starčka kakih 85 let, ki je z živim zanimanjem opazoval tekmovalce, ali se lahko teče s takimi dilemami, ki so 1 meter dolge in 15 cm široke in le z eno palico. Odvrnil mi je: »Kako da ne, saj sem vsako zimo znošil hrano za 12 glav živine v kolu in na dileah. Tudi Valvasor piše, da smo tako včasih nosili hrano in

da smo se celo merili, kdo bo hitrejši. Poslovil sem se od starčka, ki je ostal na svojem mestu, dokler ni odšla zadnja patrola.

Vreme je bilo zelo ugodno in le na strelišču je motil veter. Organizacija tekmovanja je bila odlična, kar je zasluga domačih športnih delavcev in ljubljanske smučarske podzveze. Zmagovalec so razdelili pokale, najboljšim mladincem Blok in Loške doline pa so razdelili 20 parov smuču z okovjem.

Tehnični rezultati: v tekmovanju članov Partizana v teku na 5 km s streljanjem je zmagal Partizan Bloke, v teku bloških smučarjev nad 50 let je zmagala skupina Bloke I (Jože Klun, G. Avžlahar in F. Kočevar), med starejšimi mladinci je v teku na 5 km s streljanjem zmagal Partizan Kočevje, v tekmovanju ljudske milice v teku na 10 km s streljanjem je zmagala LM Slovenije I, v tekmovanju športnih društev na 10 km s streljanjem pa je zmagal Železničar (Ljubljana). Vsega skupaj je tekmovalo 24 tričlanskih patrol.

Vito

Prizor s tekme Odred-Hajduk

BARBA VANE PRAVI...

Vsak človek, ki začne kakršnokoli kariero, naleti že od vsega začetka na manjše in večje zapreke. Tako se je dogodilo tudi meni, preden sem se uveljavil kot pisatelj in postal pravzaprav dobro obveščen krog od Dragonje do Postojnske jame in od Opatije do Triglavu. Lahko vam pa povem iz dolgoletnega izkustva ter opazovanja, da ima človek velike težave s seboj in z vso okolico, čim se rodi.

Kot majhno bitje si odvisen od dobrote in dobre volje drugih, predvsem staršev. Ko malo odrasne, že bleknež prve laži, ki nekaterim delajo veselje, druge pa jezijo. Če pa poveš resnico, naletiš prav tako na odobravanje in jezo svoje okolice. Takšno harmonično življenje te potem spremlja do groba, ko te na ves glas vsi vprek hvalijo in jim je žal, da si jih zapustil.

Tako je tudi z menoj. Nekateri me hvalijo, druge je moje pisanje in pripovedovanje spekle. Nasli so se tudi takšni, ki so od daleč in po ovinkih namignili, da sem na nekaj namigoval, kar ne bi bil smel itd. Name se jezijo možje od Slavničke, češ da ni res, da se v avtobusu za Krkavce kadim, oziroma so priznali, da se je kadilo samo enkrat in še tokrat samo pol čika »Drava« cigarete. Jezijo se koprski peki, da sem jih krivo obtožil, ker oni pečejo že po tradiciji samo najboljši kruh. Jezi se uprava koprškega kina, zakaj ne delam reklame za vzoren red pri kupovanju vstopnic in za tišino v dvorani, da bi se lahko muha slisala. Trdijo, da ni bilo v njihovem kinu nikoli gneče in da niso prodali nikoli vstopnic več, kot je sedežev. Obiskovalci pa prihajajo z nasprotnimi dokazi. Tako, vidite, je težko ugoditi vsem, posebno če jih malce zbedeš. Meni je pa glavno, da me vsi berejo, da popravijo svoje napake in se poboljšajo.

Poskušal sem bom popraviti tudi jaz, samo če bom imel dovolj verodostojnih dopisnikov in to iz vseh krajev. Vseh ne morem obiskati osebno, zlasti odkar mi je zmrznil zrak v gumah od »Lambrette« in mi je Jueca šknila blagajno, dokler ne poravnam starih računov. Tako se moram nekaj časa potiti peš ali pa prošiti usmiljene soferje, da me potegnejo za nekaj kilometrov.

Čim bodo sončni žarki predrli hladni sloj zraka nad površjem naše Primorske, se bom pa podal na daljše »razjede«. Povabili so me v čičobrkinski kot na »akrompir« v zveznici z ocvirki, na prvovrstno zelje s prekajeno »panceto« in na predavanje o svetovni politiki v zakurjeni dvorani pri »Mornarjevi« v Obrovu, pa nisem mogel sprejeti vabila zaradi kronične bolezni v žepu. Prav tako se nisem mogel udeležiti gasilskih vaj v Studenem pri Postojni, ko je začelo goreti pri prijatelju Bizjaku. Mislim, da se dov. Bizjak ni zaradi tega nič jezil, ker bi mu bil račun v gostilni za gašenje gasilcev še bolj narasel. Pravijo, da je gasilec iz Studenega potem še tri dni gorelo v grlih.

Tudi v Divaču nisem šel na turnir biljarda, treteta in brisrule, ki ga prireja železničarji vsak dan pri Risniku. Na tem Montecarlo so uvedli sedaj tudi »moro japoneze«, ki se bo zlasti razbohotila okrog prvega. Strojni mojstri morajo sami po osebe in v škafnik, če hočejo imeti ljudi v službi.

Pisal sem svojemu dopisniku v Sv. Anton, naj mi pošlje kaj novic, pa ni bilo nobenega glasu. Zato sem se podal tja peš in ga oštel, da ne drži obljube. Začel se je izgovarjati ter smeja obnem. Rekel je: »Vane, kaj ne znaš, da se je pr nas poštna služba modernizirala. Mi vsa pisma zdej peš nosimo jenu vglit taku pakete. Prepàramo za marke jenu vse

Prvi in zadnji sta si razdelila točki

Pretekla nedelja je bila za slovenskega predstavnika v zvezni nogometni ligi zelo pomembna, saj se je srečal z renomiranim moštvom splitskega Hajduka — večkratnim državnim prvacom. Zanimanje za to tekmo je bilo kljub hudemu mrazu zelo veliko in je zasneženo ploškev Odredovega igrišča obkrožilo blizu 9.000 gledalcev. Bili so priča zanimivi in borbeni igri za točke, ki pa je žal zaradi snega precej trpela na kvaliteto.

Rezultat 1:1 (0:1) predstavlja za Odred lep uspeh, ki je še pomembnejši glede na dejstvo, da je bil Odred večidel igre v premoči. Splečani niso pokazali nič posebnega; preveč so se zgubljali v kombinacijah in premalo odločno startali. Gol, ki je zabil Matošič v prvi tretlini prvega polčasa, bi Bencič z malo več pazljivosti lahko ubranil. Napadače Odreda je spremljala precejšna smola, zaslužen zmagu pa jim je pred nosom odnesel slab sodnik, ki je nekaj zrelih situacij pred Hajdukovim golom »brastitilo« z nepravilnimi odločitvami.

Najboljši igralce Odredovega moštva in eden najboljših na terenu je bil Toplak. Njegova zasluga je tudi edini gol, ki so ga zabili Odredovci. Odlično je preigral štiri nasprotno igralce in podal prostemu Brezjarju,

ki je usnje samo plaširal v mrežo. Nedeljski spored je bil zaradi slabega vremena precej okrnjen, saj so odpadla kar tri srečanja (Partizan-BSK, Crvena zvezda-Vojvodina in Spartak-Lokomotiva). Dinamo je z lahkoto premagal Radničkega 4:1, preseneča pa visoka zmaga Sarajeva nad Proleterjem 6:1. Makedonska rivela Vardar in Rabotnički sta se razšla z nedoločenim rezultatom 1:1. Trenutno je prevzel vodstvo na tabeli splitski Hajduk, ki ima točko prednosti pred Partizanom, Dinamom in Crveno zvezdo. Stanje na koncu tabele pa je nespremenjeno. Odred je zadnji s točko manj kot Rabotnički.

Uspeh koprskih šahistov v simultanki z državnim prvacom Pircem

V torek zvečer so se zbrali v prostori bifeja Vojaske uprave številni aktivni igralci in prijatelji šahovske igre na Koprskem in pozdravili v svoji sredi državnega prvaka velemojstra Vasjo Pirca. Po uvodnih besedah predsednika okrajnega šahovskega odbora Hribarja je posledlo ob šahovnicah 47 šahistov iz Kopra, Dekanov in Škofij, kar predstavlja za Koper rekordno število. Zlasti razveseljuje je dejstvo, da je bila tudi v lepem številu zastopana naša dijaška in podeželska mladina.

Po dobrih štirih urah igre je velemojster 36 partij odločil v svojo korist, tri je izgubil, osem pa remiziral. Rezultat predstavlja velik uspeh za koprake šahiste, ki so vložili v igro mnogo truda in obenem dokazali, da sicer počasi, a vendar vztrajno napredujejo.

Velemojstra so premagali prvak jugoslovanske cone STO Omladič (Koper), Erjavce (Koper) in Sik (Dekanov), remizirali pa so Petrinčič, Kravos, Mandič, major Mišetič, Žikon (vsi Koper) ter Škofijčani Povše, Omanen in Gabričič.

Prireditve je z zanimanjem opazovalo nad 100 gledalcev.

PROSTORI ZA IGRANJE — RESEN PROBLEM POSTOJSKIH ŠAHISTOV

Šahovska sekcija postojnskega Partizana, ki ima 45 članov, se zaradi pomanjkanja primernih prostorov za igranje še vedno ne more prav razviti. Trenutno se odvisni le od dobre volje upraviteljev posameznih gostinskih podjetij. Da gostinski lokali niso primerni za resno šahovsko igro, je povsem jasno, zlasti pa velja to za mladino, med katero je zelo veliko zanimanje za šah.

Kljub vsemu pa je postojnska šahovska organizacija dosegla nekaj pomembnih uspehov, saj je najboljša na Primorskem in med prvimi šestimi v IRS. Njena člana Sivec in Sinkovec sta dosegla prvo oziroma četrto mesto na individualnem prvenstvu Primorske. Na predkongressnem brizturnirju šahovskih organizacij IRS so dosegli peto mesto.

Prepričani smo, da bodo postojnski šahisti kmalu dobili potrebne prostore za igranje in da bodo svoje uspehe še povečali.

L. B.

SMUČARSKI DAN PARTIZANA IZ LOSKE DOLINE

Pred dnevi je bilo VII. smučarsko tekmovanje Partizana iz Loške doline, na katerem je nastopilo 132 tekmovalcev. V teku na 10 km je zmagal med člani S. Petrič, v teku na 5 km za mladince je bil prvi A. Kandare in med mlajšimi mladinci J. Strele. V teku na 2 km je zmagal med st. pionirji J. Truden, med mlajšimi V. Krasevec in med ženskami A. Pavličeva. Cicibanji in pionirke so tekmovali v teku na 1 km. Zmagala sta M. Kandare in R. Pelanovca. V veslačstvu je zmagal med člani E. Truden, med st. mladinci L. Drobnič in med mlajšimi F. Zigmund. Med zmagovalce so razdelili praktična darila v vrednosti 17.000 dinarjev.

Vito

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Milko Stofa — Tiska tiskarna »Jadrana« v Kopru
Naslov uredništva in uprave: Koper, Santorjeva ulica 26, tel. 179, poštni predal 2
Letna naročnina 500 din, polletna 250 din in četrtletna 130 din

5. februarja 1944 je umrl v Trstu veliki alpinist dr. Julius Kugy. Njegova dela so slavošperv (našim) Alpin in njenim ljudem. Rodil se je 1854 v Gorici. Lani smo mu hvaležni planinci postavili dostojen spomenik v Trentu, delo kiparja Savinjskega.